

Tämän asian yhteydessä käsiteltiin H ä m ä l ä i-
s e n ehdotus, että ryhmä kannattaisi Mäntyhrajun Vir-
ransalmen sillan rakentamista koskevan raha-asiaalot-
teen hyväksymistä. Valtiovarainvaliokunta oli aloitteen
hylännyt.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että asiaa
ei otettaisi käsiteltäväksi, koska ryhmä ei aikaisemmin-
kaan ole ~~määrä~~nyt kantaansa yksityisiin ja paikallista
laatua oleviin aloitteisiin nähden.

3 §.

Ryhmälle saapuneita kirjeitä.

Merkittiin ryhmälle saapuneiksi seuraavat kirjeet:

Evijärven Lahdenkylän ty:n kirjelmä, jossa ryhmäl-
le esitetään toivomus, että se tekisi parhaan voitavansa,
jotta vuoden 1930 jälkeen pakkohuutokaupalla myydyt maa-
tilat tulisivat valtion toimenpitein hankituksi niiden
pakkohuutokauppahinnasta entisille omistajilleen tai hei-
dän lapsilleen. (Liite 1)

Satakunnan maakunnallisen asutustilallisten neu-
vottelukokouksen päätöslauselma. (Liite 2)

Suomen Asutustilallisten Liiton kirjelmä. (Liite 3)

Karhunkylän pienviljelijäosaston kirjelmä, jos-
sa myöskin kosketellaan asutustilallisten vuotuismaksu-
jen alentamiskysymystä. (Liite 4)

Pohjois-Suomen eri paikkakuntia edustavan pienti-
lallisten ja työläisten lähetystön julkilausuma. (Liite 5)

4 §.

Ryhmäjuhla.

Ryhmäjuhlaa valmistavan toimikunnan puolesta il-
moitettiin, että juhla pidetään "Elannon" juhlasalissa
perjantaina 7 p:nä joulukuuta 1934 alkaen kello 19. Osan-
ottomaksu on 7:50 mk.

5 §.

Lähetystö osakunta-asiasta.

Puheenjohtaja ilmoitti, että ryhmän puheille tu-
lee pyrkimään eräs lähetystö, joka tulee koskettelemaan
osakunta-asiaa. Tiedusteli yhtyykö v.v. hänen käsityk-
seensä lähetystölle annettavan vastauksen sisällöstä.
Oli sitä mieltä, että lähetystölle olisi huomautettava

siitä politikomisesta, jota osakunnissa harjoitetaan
ja lisäksi esitettävä ryhmän kanta osakuntalaitokseen
nähdén.

Puheenjohtajan kantaan yhdyttiin yksimielisesti.

(Lähetystö ei kuitenkaan saapunut ryhmäkokouk-
seen ennen sen päättymistä.)

6 §.

Lomanpyyntöjä.

Räsänen pyysi lomaa Raumalle tehtävän puhuja-
matkan vuoksi 3/12-34. Pyyntö päätettiin puoltaa.

Komu: Pyysi lomaa 1/12-34. Pyyntö ei puolleta.

Koponen: Pyysi lomaa eduskuntatyöstä 30/11 pöi-
vän illasta 4/12 päivän iltaan. Pyyntöä ei puolleta.

7 §.

Alkoholiliikkeen voittovarojen jakaminen.

Voionmaa halusi annettavaksi valtiovarainvaliokun-
nan meikäläisille jäsenille jotakin ohjetta alkoholiliik-
keen voittovarojen jakamisesta, koska laki väkijuomalain
21 §:n muuttamisesta oli äänestetty lepäämään yli vaalien
ja valtiovarainvaliokunta joutuu näin ollen uudelleen päät-
tämään tästä asiasta.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin, että asias-
ta ei ainakaan vielä anneta ryhmän jäsenille kiinteää
ohjetta.

V a k u u d e k s i :

Kaarlo Anttila
Sihteeri.

T a k i s t e t t u :

Matti Launi
Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin tarkistajain huoneessa Eduskuntalossa 5 p:nä joulukuuta 1934.

Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Hakkila, Helo, Komu, Kuusisto, Lehtokoski, Lonkainen, Reinikainen, Ryömä, Tanner, Tolonen ja Voionmaa. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

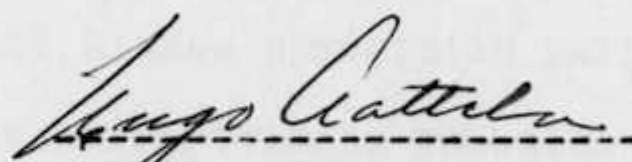
1 §.

Osallistuminen yliopistoasiasta asetettuun neuvottelukuntaan.

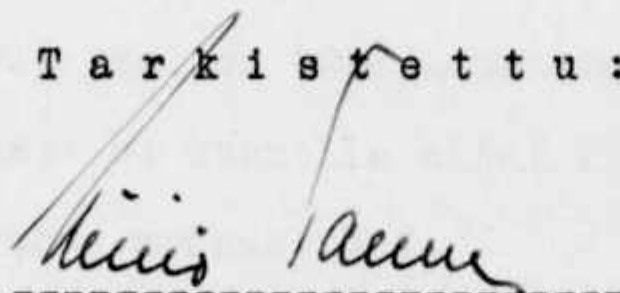
Puheenjohtaja ilmoitti, että on keskusteltu neuvottelukunnan asettamisesta niiden ryhmien jäsenistä, jotka vastaavat yliopistolaista, pohtimaan mahdollisuuksia yhteisestä kannanotosta k.o. laissa. Neuvottelukuntaan valittaisiin kolme jäsentä kustakin ryhmästä.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin osallistua k.o. neuvottelukuntaan. Jäseniksi valittiin: Aaltonen, Ryömä ja Hakkila.

V a k u u d e k s i :

Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 18 p:nä joulukuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Eskola, Hakala, Helo, Kanerva, Linna, Lonkainen, Paasivuori (sairas), Pekkala, Puittinen, Pärssinen, Räsänen, Sventorzetski ja Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Läsnäolo-oikeus.

Oikeutta olla läsnä ryhmän kokouksessa pyysi puoleen jäsen Selma Linna, suosittelee Koivulahti-Lehto.

Pyyntöön suostuttiin.

2 §.

Budjettiasioita.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen eräisiin niihin talousarvion kohtiin, jotka Eduskunta oli hyväksynyt toisin kuin valtiovarainvaliokunta.

Puheenjohtajan esityksestä keskusteltiin ja päätettiin ensin Eduskunnan tekemästä lisäyksestä, määrältään 6 miljoonaa markkaa, kuntien frangilainojen aqiotappioiden korvaamiseksi otettuun määrärahaan.

Kun asian johdosta heti alussa pyydettiin paljon puheenvuoroja, rajoitettiin keskustelu ja puhe aika kahdeksan minuuttiin.

Komu: Sen jälkeen kun Eduskunnassa äänestettiin yli vaalien väkijuomalain 21 §:n muuttamista koskeva laki ei kunnille olisi k.o. 6 miljoonan markan määrärahaa myönnettävä.

Lepistö: Puolusti 6 milj. myöntämistä.

Aarniokoski: Osa ryhmän jäsenistä on allekirjoittanut Kalliokosken aloitteen, jonka perusteella sanottu 6 milj. markan lisäys on tehty ja heitä ei voisi pakottaa äänestämään vastoin omaa kantaansa.

Rantala: Oli 6 milj. markan myöntämisen kannalla.

Velling: Kannatti 6 milj. säilyttämistä menoarviossa.

Halonen, Kivisalo ja Tolonen olivat niinkään 6 milj. markan lisäyksen menoarviossa säilyttämisen kannalla.

Tanner: Oli sitä mieltä, että 6 milj. markan lisäys voitaisiin poistaa.

Syrjänen: Yhtyi Tannerin lausuntoon.

Keskustelun päätyttyä 32 p:nä 22 p:nä vastaan päätettiin, että ryhmä ei vastusta 6 miljoonan markan lisäyksen säilyttämistä menoarviossa kuntien frangilainojen aiotappioiden korvaamista koskevalla kohdalla.

Tämän jälkeen päätettiin yksimielisesti, että ryhmän taholta tehdään valtiovarainvaliokunnassa ehdotus suojeluskuntatalojen avustamiseksi otetun 1 miljoonan markan suuruisen lisäyksen poistamisesta, samoin ehdotetaan kansanopistojen avustamiseksi tehty 600,000:-lisäys poistettavaksi, ja että ryhmän kanta on näissä kohdissa kaikkia jäseniä sitova.

3 §.

Eduskunnan istuntokausi.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen Eduskunnan syysistuntokauden lopettamiseen ja kevätestuntokauden aloittamiseen nähden.

Puheenjohtaja ilmoitti, että puhemies on sitä mieltä, että yliopistolain käsittely siirrettäisiin kevätestuntokaudella käsiteltäväksi ja että hallituskin on tähän suostuvainen. Tämä merkitsee sitä, että Eduskunnan syysistuntokausi voidaan lopettaa ensi viikon alkupuolella.

Komu: Oli sitä mieltä, että yliopistolaki olisi käsiteltävä ennen joulua. Sanoi saaneensa tietää, että eräissä ylioppilaspiireissä valmistaudutaan joululoman aikana pitämään noin 2400 kokousta yliopiston suomalais-tuttamisen puolesta.

Kivisalo: Yhtyi Komun käsitykseen.

Bryggari: Yhtyi edellisiin.

Ryömä: Epäili saataisiinko osakuntapakko pois, jos yliopistolaki käsiteltäisiin ennen joulua.

Kulovaara: Oli sitä mieltä, että yliopistolaki pitäisi käsitellä ennen joulua.

Keskustelun päätyttyä päätettiin 29 p:nä 24 p:nä vastaan kannattaa yliopistolain käsittelyn siirtämistä yli joulun.

Tämän yhteydessä päätettiin yksimielisesti puheenjohtajan esityksen perusteella talousneuvostokysymyksen tullessa jatkettuun toiseen käsittelyyn p:nä perustuslakivaliokunnan mietinnön asettamisesta käsittelyn pohjaksi tehtävän ehdotuksen puolesta, jotta asia saadaan palautetuksi suureen valiokuntaan ja asian käsittely siirretyksi yli joulun.

Tämän jälkeen keskusteltiin Eduskunnan kevätestuntokauden aloittamisesta.

Puheenjohtaja ilmoitti, että monelta taholta on esitetty eräs suunnitelma, jonka mukaan Eduskunta kokoontuisi vasta helmikuun 15 p:nä. Perusteluna esitettiin, että hallitukselle jää kovin vähän aikaa Eduskunnalle jätettävien esityksien valmisteluun, jos Eduskunta kokoontuisi jo helmikuun 1 p:nä. Hallituksen taholta ilmoitetaan suunniteltavan erään suuren asian, nim. esikaupunkialueiden järjestämistä koskevan lakiehdotuksen valmistelemista, joten tämänkin vuoksi olisi si hallitukselle annettava työrauhaa.

Aattela: Kun Eduskunnalta on jäänyt käsittelemättä monia tärkeitä asioita ja kun sillä siis on varsin runsaasti työtä, olisi istuntokausi aloitettava helmikuun 1 p:nä.

Toivonen: Yhtyi edelliseen lausuntoon.

Tanner: Oli sitä mieltä, että Eduskunta kokoontuisi 15 p:nä helmikuuta.

Huotari, Lepistö ja Lehtokoski olivat sitä mieltä, että Eduskunta kokoontuisi helmikuun 1 p:nä.

Koponen ja Kivisalo yhtyivät puheenjohtajan käsitykseen.

Keskustelun päätyttyä kaikilla p:nä (p:nä ei laskettu) 18 p:nä vastaan päätettiin, että ryhmä kannattaa Eduskunnan istuntokauden aloittamista helmikuun 1 p:nä 1935.

Ryhmän asioiden hoitaminen.

Valtuudettiin valmistusvaliokunnan Helsingissä asuvat jäsenet hoitamaan ryhmän asioita sinä aikana kun Eduskunta ei ole koolla.

Kokouksen työlistalla olleiden asioiden tultua käsitellyksi kiitti puheenjohtaja Tanner ryhmän jäseniä yhteisestä työstä ja toivotti hauskaa joulua.

V a k u u d e k s i :

Hugo Aattela
Sihteeri.

T a r k i s t a t t u :

Minio Tanner
Puheenjohtaja.

Leavo Parniskanki J. L. Matinmies

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 17 p:nä joulukuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Bryggari, Hakila, Komu, Koponen, Kuusisto, Lehtokoski, Linna, Lonkainen, Marttila, Pekkala, Reinikainen, Ryömä, Tanner, Tolonen ja Voionmaa sekä puoluetoimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Tiedoitustoiminnan järjestäminen.

Keskusteltiin tiedoitustoiminnan järjestämisestä. Puheenjohtaja selosti millä tavalla Tanskassa ja Ruotsissa on järjestetty sos.-dem. eduskuntaryhmien toimesta valtiopäivillä käsiteltyjen asioiden tiedottaminen, esitellen samalla muutamia näytteitä. Ilmoitettiin keskustelleensa Hakalan kanssa selostuksen laatimisesta ryhmän toiminnasta. Hakala oli tämän perusteella laatinut luonnoksen selostukseen otettavista asioista ja esiteltiin luonnos v.v. jäsenille.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhtyä puheenjohtajan esittämään suunnitelmaa eduskunta-asioiden tiedottamisesta toteuttamaan. Puheenjohtajat valtuutettiin sopimaan Hakalan kanssa tehtävän yksityiskohtaisesta järjestämisestä. Asiasta päätetään lopullisesti helmikuussa.

2 §.

Valmistautuminen Eduskunnan seuraavaa istuntokautta varten.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin, että ryhmän taholta on huolella valmistauduttava Eduskunnan seuraavaa istuntokautta, joka on viimeinen ennen uusia vaaleja, varten. Tässä tarkoituksessa olisi v.v. ja ryhmän jäsenten lähetettävä puheenjohtajalle ehdotuksensa helmikuun alussa tehtävistä aloitteista, jotta ne ehdittäisiin valmistaa tarpeeksi ajoissa.

3 §.

Toivo Lehdon avustaminen.

Ryhmän taloudenhoitajan tov. Kuusiston esityksen perusteella päätettiin ryhmän entiselle jäsenelle Toivo Lehdolle myöntää ryhmän varoista avustuksena 100 markkaa.

4 §.

Eräs budjettiasia.

Sen johdosta, että valtiovarainvaliokunta oli poistanut raha-arpajaisten voittovarojen jakamista koskevien perustelujen kohdalta erään lauseen, joka koski tieteellisen lautakunnan kokoonpanon muuttamista, pyysi P e k k a l a oikeutta tehdä Eduskunnassa esitys k.o. lauseen palauttamisesta takaisin perusteluihin.

Pyynnön suostuttiin yksimielisesti.

V a k u u d e k s i :

Kaj Lehtinen
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Matti Lamm
Puheenjohtaja.

Liite 1. v. v. pöytäkirjaan 1/2-34

Sosialidemokraattiselle Eduskuntaryhmälle

Kunnioittaen ilmoitan, etten tänään tapahtuneen vaalin nojalla voi ottaa vastaan ryhmän puheenjohtajan tehtävää.

Tehtävän arkaluontoisuus vaatii lujaa tukea ryhmän taholta ja sitä ei suoritettu vaali antanut.

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1934

Matti Lamm

Lähte: Ryhmän johtokirjeen 2/2-1934

Julkilausuma.

Hämeen läänin Meijeriliitto,
Varsinais-Suomen Osuusmeijeriliiton, Satakunnan Meijeriliiton, Meijeriliitto Muurahaisten ja Mejeriförbundet Enigheten'in toimikuntien jäsenet, kokoontuneina mieslukuisesti yhteiseen kokoukseen Tampersella tammiukuun 27 p:nä 1934 keskustelemaan toimenpiteistä maa- ja karjataloustuotteiden alhaisten hintojen järjestelmiseksi tuotantokustannuksia vastaaviksi, lausuvat yleisenä käsityksenään seuraavaa :

Kotieläintuotanto on yhä suuremmassa määrässä keskitettävä kotoisten rehuvarojen pohjalle.

Karjantuotantomääriä ei kuitenkaan ole nykyisestään ryhdyttävä alentamaan, koska siten maataloudensa kannattavuus entisestään alenee, meijerit, etenkin velkaiset, sortuvat ja työttömyys lisääntyy.

Jotta maataloutemme tärkein tuotantohaara, lypsykarjatalous pelastuisi tapahtuneen hintaromahduksen vaikeilta seurauksilta, olisi noudatettava seuraavia toimintaohjeita:

1) Kotimainen maitotaloustuotteiden hintataso on vakiinnutettava tuotantokustannuksia vastaavaksi. Tätä varten olisi ryhdyttävä seuraaviin toimenpiteisiin:

a) Valtioneuvoston olisi asetettava riittävän monilukuinen toimikunta, jonka tehtävänä olisi suunnitella ja esittää hallitukselle toimenpiteitä karjataloustuotteiden kotimaisen hintatason vakiinnuttamiseksi.

b) Sitä varten olisi kaikille ravintorasvoille asetettava kotimaista hintatasoa häiritsemätön tuontisäännöstely.

c) Kotimaassa valmistettavalle margariinille, keino-kermalle ja muille niihin verrattaville tuotteille olisi asetettava kotimaisen kotieläintuotannon hintaa riittävän hyvin suojaava valmistevero.

2) Lisäksi olisi toimikunnan tehtävä ehdotuksia välttämättömiksi katsotuksi toimenpiteiksi, joilla taataan, että kotimainen kulutus varataan ensi kädessä omalle maataloustuotannolle ja että niiden hinnat vastaavat tuotantokustannuksia.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmälle vuoden 1934 valtiopäivien
aikana saavuneet kirjeet y.m. asiapaperit.

X,2. — Lak. al. N:o 20.

Helo y. m.: Ehdotus sairausvakuutuslaiksi.

Eduskunnalle.

Maamme työväenlainsäädäntö on tunnetusti monessa suhteessa puutteellinen. Ennen maan itsenäistymistä ei ollut mahdollisuuksia kehittää sitä siinä määrässä kuin olevat olot ja tarve olisivat vaatineet, mutta myöskään itsenäistymisen jälkeen ei ole ryhdytty sanottavammin korjaamaan entisiä laiminlyöntejä tässä suhteessa. Työväenlainsäädäntö on ulkomailla mennyt maailmansodan jälkeen huomattavasti eteenpäin, meillä sitävastoin on pääasiassa pysytty entisellään.

Ennen kaikkea ilmenee tämä puutteellisuus siinä työläislainsäädännön osassa, jonka tarkoituksena on turvata työntekijöitä sellaisina aikoina, jolloin he jostain syystä eivät voi työvoimaansa käyttää, kuten esim. työttömyyden, sairauden, äitiyden, tapaturman j. n. e. varalta. Tätä tarkoittava sosialivakuutus on meillä jäänyt kehityksessä jälle siinä määrässä, että olemme siinä suhteessa tällä hetkellä Europan enimmin takapajulla olevia maita. Sosialivakuutuksesta on meillä itse asiassa voimassa vain tapaturmavakuutus, joka suurin piirtein, lukuunottamatta sitä, että avustukset ovat liian pienet, täyttää ne yleiset vaatimukset, jotka tapaturmavakuutukselle asetetaan. Mutta tämä on myös meillä ainoa pääasiassa tyydyttävästi järjestetty sosialivakuutusala. Mitä muihin sosialivakuutuksen aloihin, kuten esim. työttömyys- ja sairausvakuutukseen tulee, ei niistä itse asiassa voida meillä vakavasti puhua, ne ovat siinä määrin todellista käytännöllistä merkitystä vailla.

Suurimpana puutteena meillä sosialivakuutuksessa tällä hetkellä on se, että sairausvakuutusta ei ole saatu aikaan. Siihen on meillä kyllä jo 45 vuoden ajan pyritty; alkuvalmistuksiin on ryhdytty miltei samoihin aikoihin kuin muissa Europan maissa, mutta kun muualla on päästy jo huomattaviin tuloksiin, ollaan meillä edelleen samalla paikalla kuin viime vuosisadan loppupuolella. Se hallituksen sairausvakuutusesitys, joka annettiin vuoden 1927 valtiopäiville, jätettiin vuoden 1929 ensimmäisillä valtiopäivillä lepäämään vaalien jälkeisiin valtiopäiviin ja tuli sittemmin hylätyksi. Eduskunnan kielteinen suhtautuminen siihen ei ole perustunut niinkään paljon asiallisiin syihin, vaan vaikutti siihen ilmeisesti muut näkökohdat, joka ilmenee siitäkin, että sitä silloin kannatti, paitsi sosialidemokraattista ryhmää kokonaisuudessaan, yhteensä parikymmentä n. s. porvarillisiin ryhmiin kuuluvaa edustajaa. Itse asiassa tunnustettiin siten tämän työväelle tärkeän kysymyksen asiallinen merkitys ja on erittäin valitettavaa, että laki täten muista syistä tuli hylätyksi. Mielestämme on senvuoksi syytä saattaa tämä asia uuden käsittelyn alaiseksi.

Sairausvakuutuksesta ei meillä nykyään ole voimassa muuta kuin syyskuun 2 päivänä 1897 annettu asetus työntekijäin apukassoista, joka sisältää vain muutamia yleisiä määräyksiä työväen piireissä toimivien vapaaehtoisten sairauskassojen järjestelystä ja hallinnosta, mutta ei myönnä kassoille ensinkään apurahoja yleisistä varoista.

Näin alkeellisella kannalla on sairausvakuutus meillä tällä hetkellä. Kun kuitenkin sairausvakuutuksen aikaansaaminen on välttämätön edellytys suurten työväenjoukkojen turvaamiseksi sairauden varalta, on mielestämme asia kiireellisesti saatava uuden käsittelyn alaiseksi, ja olemme sen vuoksi tehneet asiasta seuraavan lakiehdotuksen.

Mitä tämän lain yksityiskohtiin tulee, voidaan niihin nähden esittää suuressa määrässä eriaviä mielipiteitä riippuen pääasiassa siitä, miten laajalle vakuutusta olisi ulotettava, kuinka suurta korvausta olisi vakuutetulle annettava ja miten kustannukset olisi eri asianosaisten kesken jaettava. Tästä aiheutuvan erimielisyyden välttämiseksi tai supistamiseksi mahdollisimman vähiin, joka on välttämätöntä, jos tahdotaan saada tuloksia aikaan, on mielestämme parasta lähteä eduskunnan 1929 vuoden ensimmäisillä valtiopäivillä pitkällisten riitojen ja yhteensovittelujen jälkeen hyväksymästä esityksestä, koska se yhteissovittelujen tuloksena osoittaa sen pohjan, jolla vakuutus voi tulla eduskunnassa hyväksytyksi. Sanottu laki ei kyllä tässä muodossa ole sellainen, jollaisen sen meidän mielestämme tulisi olla samoin kuin sesaattaa antaa muillekin aihetta yksityiskohdisaan tyytymättömyyteen, mutta niiden mielestä, joiden käsityksen mukaan meillä vihdoin on saatava maahamme sairausvakuutus, on parasta tyytyä sanottuun esi-

tykseen, koska sillä ennen käsiteltynä ja eduskunnan jo hyväksymänä on paras mahdollisuus saada uudelleen eduskunnan enemmistön kannatus. Olemme tehneet siihen vain sen muutoksen, että hallituksen esityksen mukaisesti vakuutuksen aiheuttamiin kustannuksiin työnantajat ja työntekijät ottavat osaa samassa suhteessa.

Sairausvakuutuksen toteuttaminen aiheuttaa valtiolle huomattavia menoja. Käsityksemme mukaan nämä menot ovat kuitenkin maata ja yhteiskuntaa rakentavia menoja, joihin valtiolla täytyy olla varoja samoin kuin niitä on ollut muuallakin, sellaisilla valtioilla, joiden taloudellinen asema on verrattavissa meidän maamme asemaan. Sosiaalisin tarkoituksiin käytetyt menot eivät kuitenkaan tämänkään kautta muodostu sen huomattavammiksi, vaan jäävät ne vielä pienemmiksi kuin mitä lähimmissä naapurimaissamme, joissa sosialivakuutuksen merkitys tunnustetaan, tätä varten valtion varoja käytetään.

Ylläolevilla perusteilla ja viitaten lähemmin niihin perusteluihin, jotka sisältyvät hallituksen 1927 valtiopäivillä jättämän sairausvakuutuslakiesityksen perusteluihin, ja katsoen että vihdoin on maassamme aikaansaattava turva sadoille tuhansille työntekijöille, joiden toimeentulo sairauden sattua tulee uhatuksi, saamme kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen:

Sairausvakuutuslaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

I Luku.

Vakuutusvelvollisuus.

1 §.

Sairauden varalta on tämän lain mukaan vakuutettuna jokainen Suomen kansalainen, joka on sitoutunut Suomessa teke-

mään toiselle, tämän johdon ja valvonnan alaisena, työtä korvausta vastaan taikka oppiakseen jonkin ammatin tai ammatin haaran, ynnä kotityöntekijä, jonka työehdot ovat samanlaiset kuin varsinaisen palkkatyöntekijän, sekä kunnan tai muun julkisen yhdyskunnan virassa tai toimessa

2 §.

Vakuutettuna tämän lain mukaan on myöskin 1 §:ssä mainittu työntekijä, jonka hänen tässä maassa elinkeinoa harjoittava työnantajansa on lähettänyt valtakunnan alueen ulkopuolelle tilapäisesti suorittamaan lyhytaikaista työtä, ei kuitenkaan muun kuin sellaisen sairauden varalta, joka alkaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kuin työntekijä lähti Suomesta, eikä myöskään, jos työntekijä on sairauden varalta vakuutettu sen maan lakien mukaan, missä työ suoritetaan, ja hänellä sen perusteella on oikeus ainakin yhtä suuriin etuihin, kuin mitkä hänelle tämän lain mukaan olisi tuleva.

3 §.

Tämän lain säätämä vakuutus alkaa samalla kuin työsuhde.

Jos työntekijän saama työansio tai tulot kalenterivuoden kuluessa kohoavat 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittua määrää suuremmiksi, lakkaa vakuutus häneen nähden lähinnä seuraavan kalenterivuoden alusta. Milloin 1 §:n 1 momentin 5 kohdan perusteella vakuuttamatta olevan työntekijän kuukautinen työansio kalenterivuoden aikana alenee tuhanteenviiteensataan markkaan tai sitä pienemmäksi, on hänet seuraavan kuukauden alusta katsottava vakuutetuksi.

Työnantaja on velvollinen viimeistään neljäntenätoista päivänä työsuhteen alkamisesta lukien ilmoittamaan työntekijän tässä laissa säädettyyn vakuutukseen ja samassa ajassa sen jälkeen, kuin työsuhde päättyi, vakuutuksesta poistettavaksi. Saman ajan kuluessa on ilmoitus tehtävä myöskin 2 momentissa mainituista työansion muutoksista.

4 §.

Valtio ei ole tämän lain mukaan vakuutusvelvollinen, mutta jokaiselle valtion työssä tai toimessa olevalle henkilölle, joka tämän lain mukaan muuten olisi vakuutettuna, ja hänen omaisilleen on tässä laissa säädettyjen perusteiden mukaan ja niin kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään, suoritettava ainakin tässä laissa säädettyjä vakuutussuorituksia vastaavat edut.

Valtioneuvosto voi maalaiskunnan valtuuston hakemuksesta, lääkintöhallitusta kuultuaan, vakuutettavien harvalukuisuuden tai lääkärinhoidon hankkimisen vaikeuden vuoksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan päättää, ettei tätä lakia sovelleta kunnan alueella.

Valtioneuvosto voi kaupunginvaltuuston hakemuksesta enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, huomioonottaen kaupungin vakavaraisuuden, vapauttaa kaupungin tämän lain säätämästä vakuutusvelvollisuudesta, jos kaupunki sen työssä tai toimessa

Voitto-osuuksien ja luontaisetujen viikoittaiseksi arvoksi katsotaan, ellei kassan säännöissä ole toisin määrätty, niiden vuosiarvon viideskymmenesosa ja niiden kuukautiseksi arvoksi vuosiarvon kahdestoistaosa.

30 §.

Vakuutusmaksun suuruuden määrää hallituksensa esityksestä kukin sairauskassa joulukuussa pidettävässä kokouksessaan seuraavaksi kalenterivuodeksi siten, että kassan tulot, 34 ja 35 §:ssä mainitut avustukset niihin luettuina, todennäköisesti riittävät vastaamaan ainakin kassan menoja ja rahastoihin tehtäviä siirtoja. Vakuutusmaksu on määrättävä kaikkia palkkausluokkia kohti samaksi prosentiksi palkkausluokan keskimääräisestä työansiosta. Ottaen huomioon eri ammattien tuottaman erilaisen vastuuvuoronsa kassa voi tämän perusteella määrätä niiden vakuutusmaksuprosentit eri suuriksi.

Ensimmäisen momentin mukaan määrätty vakuutusmaksuprosentit voidaan kuitenkin 66 §:ssä mainitussa tapauksessa tilivuoden aikanaakin korottaa.

Keskimääräiseksi viikoittaiseksi työansioksi on luettava:

I palkkausluokassa	50 mk.
II	75 "
III	125 "
IV	185 "
V	250 "
VI	320 "

31 §.

Vakuutusmaksusta maksaa työntekijä puolet ja työnantaja toisen puolen.

Jos joku on antanut työn tai sen osan teettämisen toiselle, jota siinä on pidettävä itsenäisenä yrittäjänä, on viimeksimainittu katsottava työnantajaksi, mutta vastatkoon se, joka työn teettämisen on toiselle antanut, työnantajan tämän lain mukaan suoritettavista ja työntekijältä pidätettävistä vakuutusmaksuista, ellei se, jolle työn teet-

täminen oli annettu, ole kyennyt niistä vastaamaan.

Työntekijälle suoritettavasta rahapalkasta pidättää työnantaja työntekijän vakuutusmaksun siltä ajalta, jolta palkka silloin maksetaan. Pidättäminen ei saa tapahtua myöhemmin kuin sen palkkaerän maksutilaisuudessa, johon pidätys kohdistuu.

Sellaisen työntekijän vakuutusmaksun, jolla ei ole rahapalkkaa, maksaa työnantaja kokonaan.

32 §.

Vakuutusmaksuja ei suoriteta ajalta, jolta työntekijä saa sairaus- tai äitiysrahaa tahi jona häntä hoidetaan sairaalassa, parantolassa tai synnytyslaitoksessa.

33 §.

Vakuutusmaksut on työnantajan maksettava sairauskassalle, likimäärin arvioitujen työpalkkojen perusteella, etukäteen vuosineljänneksittain kahdenkymmenen päivän kuluessa vuosineljänneksen alkamisesta, ja on lopullinen tili kassalle tehtävä kahdenkymmenen päivän kuluessa seuraavan vuosineljänneksen alusta lukien, ellei kassan säännöissä suoritusten väliaikaa ole toisin määrätty.

Työnantaja, joka ei ole kassalle suorittanut vakuutusmaksuja 1 momentissa mainittuna aikana, olkoon velvollinen maksamaan niille korkoa yhden prosentin kultaakin alkaneelta kuukaudelta, kunnes hän maksun suorittaa.

Vakuutusmaksut otetaan ulos ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä, kuin ulostekojen, yleisten maksujen, toimituskirjain lunastuksen tahi muun sellaisen ulostauksesta on erikseen säädetty.

IV Luku.

Valtiolta ja kunnilta sairauskassoille tuleva avustus.

34 §.

Valtion varoista saa sairauskassa apurahaa kutakin siinä vakuutettua työntekijää

tojen vastainen, eikä ole pantokseen myösvaikutannut, olkoon oikeutettu moittimaan sitä haasteella, joka on sairauskassalle toimitettava kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun päätös tehtiin.

Kun moitekanne on pantu vireille, määrätään tuomioistuin, milloin syytä siihen on, että päätöstä ei toistaiseksi ole pantava täytäntöön.

Milloin sairauskassan hallitus tahtoo nostaa moitekanne, on kassan jäsenet viipymättä kutsuttava kokoukseen valitsemaan edustajaa kassan puolesta vastaamaan.

haaste ja muu viranomaisen kasky, niin myös muut tiedonannot on katsottava tulleen hallituksen tiedoksi, kun joku sen jäsenistä säädettyssä järjestyksessä on saanut ne tiedokseen.

22 §.

Piirisairauskassan hallituksen esimiehen määrää asianomainen kaupungin- tai kunnanvaltuusto enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Milloin joillakin kunnilla on yhteinen piirisairauskassa, määrää esimiehen sen kunnan valtuusto, missä on kassan kotipaikka.

kohti seitsemänkymmentä markkaa vuodessa sekä viisitoista prosenttia perheellisille jäsenille suorittamistaan sairausrahoista ja viisikymmentä prosenttia synnyttäjille suorittamastaan äitiysavusta.

Vakuutettujen luvun mukaan suoritettava apuraha maksetaan hakemuksesta puolivuositain siten, että kassa saa kolmekymmentäviisi markkaa kutakin henkilöä kohti, joka siinä on vakuutettuna 31 päivänä maaliskuuta, ja niin ikään kolmekymmentäviisi markkaa kutakin henkilöä kohti, joka siinä on vakuutettuna 30 päivänä syyskuuta. Sairausrahojen ja äitiysrahojen perusteella suoritettava apuraha maksetaan kassalle hakemuksesta myöskin puolivuositain, päättyneen puolivuoden aikana maksettujen suoritusten mukaan.

35 §.

Kunnan tahi, jos kahdessa tai useamassa kunnassa on yhteinen piirisairauskassa, näiden kuntien yhteisesti tulee maksettua antaa piirisairauskassalle sopiva huoneisto tarpeen mukaan käytettäväksi sekä siihen tarpeellinen valaistus ja lämmitys. Yhteiset kustannukset ositetaan kuntien kesken niiden alueella työssä olevien, kassassa vakuutettujen työntekijöiden luvun perusteella.

V Luku.

Vakuutusmaksu.

36 §.

Sairauskassan tulee myöntää:

- 1) vakuutetulle sairausapua sairaustapauksessa;
- 2) kuolleen vakuutetun kuolinpesälle hautausapua; sekä
- 3) naispuoliselle vakuutetulle synnytystapauksessa äitiysapua.

37 §.

Tämän lain säätämät avustukset maksaa sairauskassa, jossa asianomainen sairaus,

synnytys- tai kuolemantapauksen sattuessa on vakuutettuna. Väliaikaisen avustuksen antamisesta säädetään 70 §:ssä.

Henkilöllä, joka oltuaan kassan jäsenenä on luopunut vakuutusvelvollisuuden alaisesta työstä, on, niin kauan kuin hän on työttömänä, oikeus tämän lain mukaisiin vakuutusmaksuihin, jos sairaus on alkanut taikka kuolema tai synnytys tapahtunut myöhemmin kuin kuukauden aikana ollut vakuutettuna vähintään kahtakymmentäkuutta viikkoa.

Sairauden alkamiskohtaa määrättäessä on noudatettava, mitä 40 §:ssä säädetään sairaanhoidon alkamiskohdan määrittämisestä.

38 §.

Sairausapuna annetaan sairaanhoitoa ja sairausrahaa sekä huoltoapua.

39 §.

Sairaanhoitoon kuuluu:

- 1) lääkärin antama tai määräämä tarpeellinen hoito, myös sairaalassa, taikka sen puuttuessa muu tarpeellinen hoito;
- 2) kolme neljäsosaa lääkärin määräämien lääkkeiden, tarpeellisten puhdistusainesten ja sidetarpeiden hinnasta;
- 3) tarpeen vaatiessa, kassan harkinnan mukaan, sairastuneen kuljettaminen lääkärin luo tai sairaalaan; sekä
- 4) erityisten tarvittavien sidosten ja muiden samantapaisten apuneuvojen, kuten kainalosauvojen, tekojäsenten, tekosilmien ja silmälasien, joita sairaan tila saattaa vaatia parantamisen jälkeenkin, ensimmäinen hankkiminen sekä kolme neljäsosaa niiden korjaamisen ja uusimisen kustannuksista, milloin tämä sairaan taloudellisiin oloihin katsoen harkitaan välttämättömäksi.

Voitto-osuuksien ja luontaisetujen viikoittaiseksi arvoksi katsotaan, ellei kassan säännöissä ole toisin määrätty, niiden vuosi-arvon viideskymmenesosa ja niiden kuukautiseksi arvoksi vuosi-arvon kahdestoistaosa.

30 §.

Vakuutusmaksun suuruuden määrää hallituksensa esityksestä kukin sairauskassa joulukuussa pidettävässä kokouksessaan seuraavaksi kalenterivuodeksi siten, että kassan tulot, 34 ja 35 §:ssä mainitut avustukset niihin luettuina, todennäköisesti riittävät vastaamaan ainakin kassan menoja ja rahastoihin tehtäviä siirtoja. Vakuutusmaksu on määrättävä kaikkia palk-

taminen oli annettu, ole kyennyt niistä vastaamaan.

Työntekijälle suoritettavasta rahapalkasta pidättää työnantaja työntekijän vakuutusmaksun siltä ajalta, jolta palkka silloin maksetaan. Pidättäminen ei saa tapahtua myöhemmin kuin sen palkkaerän maksutilaisuudessa, johon pidätys kohdistuu.

Sellaisen työntekijän vakuutusmaksun, jolla ei ole rahapalkkaa, maksaa työnantaja kokonaan.

32 §.

Vakuutusmaksuja ei suoriteta ajalta, jolta työntekijä saa sairaus- tai äitiysrahaa tahi jona häntä hoidetaan sairaalassa.

40 §.

Sairaanhoitoa annetaan sairaalle siitä päivästä alkaen, jona hän sairautensa takia on kääntynyt lääkärin puoleen tahi jona sairaudesta on 69 §:n mukaisesti sairauskassalle ilmoitettu, taikka, jos olosuhteista käy päättäminen, että ilmoituksen viipymiseen on ollut hyväksyttävä syy, siitä päivästä, jolloin sairaus todistettavasti on alkanut, kuitenkin enintään seitsemältä päivästä ennen lääkärin puoleen kääntymistä tai tässä mainitun ilmoituksen tekemistä.

Sairaanhoitoa annetaan siltä ajalta, minkä sairaus estää työntekijää toimittamasta tavallista työtään, kuitenkin enintään niin kauan, kun sairausrahaa 45 §:n mukaan maksetaan.

41 §.

Lääkärinhoidosta suoritettavan palkkion perusteet määrää sosiaaliministeriö lääkintöhallituksen esityksestä.

Sairauksassa maksaa sanottujen perusteiden mukaisen palkkion suoraan lääkärille, jos tämä on tarkastusviranomaiselle ilmoittanut noudattavansa sanottuja perusteita.

Ellei sairasta hoitanut lääkäri ole mainittua ilmoitusta tehnyt, maksaa sairauskassa 1 momentissa mainittujen, vahvistettujen maksuperusteiden mukaisen tai, niiden puuttuessa, muuten kohtuullisen korvauksen lääkärinhoitopalkkiosta sairaalle itselleen.

Muun henkilön kuin lääkärin antamasta hoidosta maksaa kassa korvausta harkinnan tai sopimuksen mukaan.

42 §.

Jos olosuhteet antavat siihen aihetta, olkoon sairauskassalla oikeus, lääkintöhallituksen antamien ohjeiden mukaan, myöntää sairastuneelle korvausta muunkin sairanhoidon perehtyneen henkilön kuin lääkärin neuvon mukaan käyttävistä lääkäreistä ja tarpeellisista puhdistusaineista sekä sidetarpeista, kuitenkin enintään kolme neljäsosaa niiden hinnasta.

43 §.

Sairausraha päivää kohti 29 §:ssä säädettyissä palkkausluokissa on, ellei sairastuneella ole omaisia:

I luokassa	4 mk.
II ”	6 ”
III ”	10 ”
IV ”	14 ”
V ”	18 ”
VI ”	25 ”

Jos sairastuneella on huollettavia omaisia, lisätään 1 momentissa säädettyihin sairausrasoihin perhelisänä puolisoa varten kymmenesosa ja seitsemäätoista vuotta nuorempaa tai työkyvyttöntä, avioliitossa tai sen ulkopuolella syntyntä lasta kohti kahdeskymmenesosa luokan sairausrasasta, jos molemmat vanhemmat elävät, mutta kymmenesosa, jos toinen vanhemmista on kuollut, kuitenkin niin, että nämä lisäykset ovat yhteensä enintään viidesosa 1 momentissa säädetystä luokan sairausrasasta. Samassa asemassa kuin lapsi on myöskin vakuutetun muu omainen.

Sairausraha maksetaan sen palkkausluokan mukaan, mihin vakuutettu sairauden alkaessa kuuluu, kuitenkin seuraavassa momentissa mainituin poikkeuksin.

Jos työntekijä, joka on ollut tämän lain mukaan vakuutettuna ainakin kaksitoista viikkoa ennenkuin hän sairastui, on kahdentoista viikon aikana lähinnä ennen sairastumistaan kuulunut eri palkkausluokkaan, maksetaan hänen sairausrasansa sen palkkausluokan mukaan, mihin hän sairastuessaan olisi kuulunut, jos hänen työansionsa sinä viikkona olisi ollut niiden viikoittaisten työansioiden keskimäärä, jotka hänellä todellisuudessa on ollut puheenaolevien kahdentoista viikon aikana. Ellei vakuutettu työntekijä tämän lain mukaan ole ollut velvollinen suorittamaan vakuutusmaksuja kaikilta lähinnä ennen hänen sairastumistaan kuluneilta kahdeltatoista vii-

kolta tai jos hän työttömyyden takia ei ole kuulunut mihinkään palkkausluokkaan, on edellämainittua työansion keskimäärää laskettaessa otettava huomioon, sekä työansioon että viikkojen lukuun nähden, ainoastaan ne viikot, joilta vakuutetun puolesta on ollut suoritettava vakuutusmaksuja. Jos työntekijä sairastuu, ennenkuin on kulunut kaksitoista viikkoa siitä, kun hän tuli vakuutetuksi, katsotaan työansion keskimäärää laskettaessa hänen työansionsa puuttuvien viikkojen aikana olleen viisikymmentä markkaa viikossa.

Jos sairastuneen työansioon on kuulunut luontaisetuja, jotka hän sairautensa aikana saa pitää, maksetaan hänen sairausrasansa luokan mukaan, johon hän tulee kuulumaan, kun näiden luontaisetujen arvo vähennetään hänen koko työansionsa.

Jos sairastunut on sairautensa johdosta joutunut niin avuttomaan tilaan, ettei hän voi tulla toimeen ilman toisen henkilön hoitoa, on siltä ajalta, minkä sellaista avuttomuutta kestää, hänelle 1 momentin mukaan maksettava päivittäinen sairausraha kassan hallituksen harkinnan mukaan koroitettava 20—50 prosentilla siitä riippumatta, onko hänellä hänen luonaan olevia omaisia.

44 §.

Sairausrahaa maksetaan kultakin päivästä, minkä työntekijä sairauden takia on estetty tavallista työtään suorittamasta, sunnuntai- ja juhlapäivät mukaan luettuina, kolmannelta päivästä alkaen työstä estymisen jälkeen, sitä päivää lukuunottamatta, jona este alkoi, ja niin kauan kuin 45 §:ssä säädetään.

Sairauden aiheuttama työstä estyminen katsotaan alkaneeksi varhaisintaan seitsemän päivää ennen sitä päivää, jolloin 69 §:ssä säädetty ilmoitus on tehty sairauskassalle, ellei olosuhteista käy päättäminen, että ilmoituksen viipymiseen on ollut hyväksyttävä syy. Kirjeessä lähetetty ilmoitus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, joka

on kirjeen lähettämistä osoittavassa postileimassa tai jona kirje muutoin todetaan postiin pannuksi.

45 §.

Sairausrahaa suoritetaan kahdentoista peräkkäisen kuukauden aikana yhteensä enintään kahdeltakymmeneltäkuudelta viikolta, mutta voidaan tämä aika vaikeissa ja pitkäajallisissa sairaustapauksissa kassan hallituksen harkinnan mukaan pidentää yhdeksi vuodeksi.

Jos tauti on toisen vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, josta alkaen sairausrahaa sairaustapauksen johdosta alettiin maksaa, uusiutunut kerran tai useammin, suoritetaan näiden sekä myöhempien uusiutumisen takia sairausrahaa niin kauan, että niiden päivien luku, joilta sairausrahaa kysymyksessäolevan sairauden takia tulee annetuksi, nousee enintään kolmeensataan kuuteenkymmeneenviiteen. Sama olkoon laki, milloin tauti on jatkunut toiseen vuoteen.

Ellei tauti toisen vuoden kuluessa siitä lukien, kun sairausrahaa alettiin maksaa, ole uusiutunut, pidetään myöhempi sairastuminen uutena sairaustapauksena.

Jos tauti on uusiutunut tässä mainitun toisen vuoden kuluessa, pidetään myöhemmin sattuva uusiutuminen uutena sairaustapauksena ainoastaan, jos voidaan näyttää, ettei vakuutettu ole sen taudin johdosta kahden vuoden aikana ennen tätä myöhempiä uusiutumista ollut estettynä tavallista työtään suorittamasta.

Milloin tauti on uusiutunut kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun sairausrahan maksaminen edellisen taudinkohtauksen jälkeen päättyi, alkaa sairausrahan maksaminen ensimmäisestä päivästä työstä estymisen jälkeen.

46 §.

Jos vakuutettu sairautensa aikana muun lain tai asetuksen kuin työsopimuslain mukaan saa määrättyä sairausrahan luontoista avustusta, maksetaan 43, 44 ja 45 §:n mu-

Voitto-osuuksien ja luontaisetujen viikoittaiseksi arvoksi katsotaan, ellei kassan säännöissä ole toisin määrätty, niiden vuosiarvon viideskymmenesosa ja niiden kuukautiseksi arvoksi vuosiarvon kahdestoistaosa.

30 §.

Vakuutusmaksun suuruuden määrää hallituksensa esityksestä kukin sairauskassa joulukuussa pidettävässä kokouksessaan seuraavaksi kalenterivuodeksi siten, että kassan tulot, 34 ja 35 §:ssä mainitut avustukset niihin luettuina, todennäköisesti riittävät vastaamaan ainakin kassan menojen ja rahastoihin tehtäviä siirtoja. Vakuutusmaksun on määrättävä kaikilla palk-

täminen oli annettu, ole kyennyt niistä vastaamaan.

Työntekijälle suoritettavasta rahapalkasta pidättää työnantaja työntekijän vakuutusmaksun siltä ajalta, jolta palkka silloin maksetaan. Pidättäminen ei saa tapahtua myöhemmin kuin sen palkkaerän maksutilaisuudessa, johon pidätys kohdistuu.

Sellaisen työntekijän vakuutusmaksun, jolla ei ole rahapalkkaa, maksaa työnantaja kokonaan.

32 §.

Vakuutusmaksuja ei suoriteta ajalta, jolta työntekijä saa sairaus- tai äitiysrahaa tai jos häntä pidetään sairaalassa, ja

kaan lasketusta sairausrahasta siltä ajalta, jolta hän saa sellaista avustusta, vain sen verran, kuin tämä avustus on sairausrahaa pienempi.

Sairausraha maksetaan työnantajalle siltä ajalta, jolta hän työsopimuslain mukaan maksaa sairastuneelle työntekijälleen täyden palkan.

47 §.

Tässä laissa säädetyn sairausavun sijaan voi sairauskassa hankkia sairastuneelle tilaisuuden hoitoon ja elatukseen sairaalassa tai parantolassa. Tämä aika otetaan lukuun 45 §:ssä mainittuja aikoja laskettaessa.

Jos sairastunut on perheensä ainoa tai pääasiallinen elättäjä, suoritetaan kuitenkin ajalta, jonka 1 momentissa mainittu hoito kestää, huoltoapuna aviopuolisolle kaksi viidesosaa ja jokaiselle seitsemätoista vuotta nuoremmalle tai työkyvyttömälle lapselle yksi viidesosa 43 §:ssä säädetystä sairausrahasta. Jos näin suoritettavat huoltoapuerät yhteensä nousisivat enempään kuin neljään viidesosaan sairausrahan määrästä, ne on suhteellisesti alennettava niin, että ne yhteensä tekevät tämän määrän. Samassa asemassa kuin lapsi on myöskin vakuutetun muu omainen.

48 §.

Sairastuneelle, jonka sairaus on aiheutunut hänen rikollisesta teostaan tai joka on sen itse tahallaan tuottanut, ei sairausrahaa suoriteta; sairauskassalla on kuitenkin valta, harkintansa mukaan, antaa huoltoapua hänen omaisilleen, niinkuin 47 §:n 2 momentissa sanotaan.

49 §.

Jos sairas laiminlyö noudattaa lääkärin hänelle antamia ohjeita tai jos hän ilman hyväksyttävää syytä ei suostu sairaalassa annettavaan hoitoon, hengenvaaralliseksi katsottavaa leikkausta siihen lukematta, tahi jos hän kieltäytyy alistumasta asian-

mukaiseen tarkastukseen, voi sairauskassa kohtuullisesti alentaa hänelle muutoin suoritettavaa sairausapua tahi sen kokonaan kieltäkin siltä ajalta, jonka laiminlyönti tai kieltäytyminen kestää.

50 §.

Sairauskassalle, jonka taloudellinen tila on hyvä, voi sosiaaliministeriö hakemuksesta kolmeksi vuodeksi kerrallaan myöntää oikeuden:

- 1) maksaa sairausrahaa pidemmältäkin ajalta, kuin 45 §:ssä säädetään;
- 2) kustantaa 39 §:ssä säädettyä sairaanhoitoa myöskin vakuutetun luona asuville hänen omaisilleen; sekä
- 3) myöntää hautausapua vakuutetun omaisten hautauskustannusten peittämiseen.

51 §.

Hautausapu vakuutetun kuolinpesälle, jos se on pitänyt huolta hautaamisesta, on sen päivittäisen sairausrahan viisikymmentäkertainen määrä, mihin vainaja sairaana ollessaan olisi 43 §:n mukaan ollut oikeutettu, perhelisää lukuun ottamatta, kuitenkin vähintään viisisataa markkaa. Muulle henkilölle, joka on huolehtinut hautaamisesta, maksetaan hautauskustannusten määrä, ei kuitenkaan enempää, kuin olisi ollut suoritettava kuolinpesälle.

52 §.

Synnytystapauksessa myöntää sairauskassa vakuutetulle äitiysapuna maksuttoman kätilönävon sekä kolme neljäsosaa lääkärin määräämien lääkkeiden hinnasta ynnä korvauksen lääkärin, kätilön tai hätätalassa, milloin lääkäriä tai kätilöä ei voida saada, muun sairaanhoitoon perehtyneen henkilön määräämien puhdistusaineiden ja sidetarpeitten hinnasta, niin myös äitiysrahaa.

Milloin synnytys on vaatinut lääkärinapua, maksaa kassa siitä aiheutuneet kustannukset niinkuin sairaustapauksessa.

Jos synnytys aiheuttaa sairauden, on sen alkamisesta lukien myönnettävä tämän lain mukaista sairaanhoitoa ja sairausrahaa sekä 47 §:ssä edellytetyissä tapauksissa siinä määrättyä huoltoapua.

53 §.

Äitiysraha päivää kohti on yhtä suuri kuin äidille sairaustapauksessa 43 §:n mukaan maksettava sairausraha. Äitiysrahaa maksetaan niin kauan, kuin synnyttäjä lääkärin tai kätilön määräyksestä on estetty ryhtymästä muuhun työhön kuin kotiaskeisiin taikka lain mukaan on synnytyksen jälkeen estetty tekemästä tavallista työtään ja raskauden aikana käyttää lain hänelle suoma oikeutta siitä pidättäytymään, kuitenkin enintään kuudelta viikolta ennen synnytystä ja kuudelta viikolta sen jälkeen.

Jos lääkäri synnyttäjän tai lapsen takia harkitsee tarpeelliseksi, että synnyttäjä kauemmin kuin kuuden viikon aikana synnytyksen jälkeen pidättäytyä tavallisesta työstään, myönnetään äitiysrahaa edelleen työstä pidättymisen ajalta, kuitenkin enintään vielä kuudelta viikolta.

Lääkärin tai kätilön erehdys aikaan nähdessä, jolloin synnytyksen piti tapahtua, alkoon estäkö naista saamasta äitiysrahaa siitä päivästä lukien, jolloin lääkärin tai kätilön antama, synnytysaikaa koskeva todistus on päivätty, siihen päivään asti, jolloin synnytys tapahtuu.

Äitiysrahaa ei myönnetä, jos synnytys tapahtuu varhemmin kuin kymmenen kuukauden kuluessa sen jälkeen, kuin synnyttäjä tuli tämän lain mukaan vakuutetuksi.

54 §.

Sairauskassa suorittaa kustannukset lääkärin määräämästä synnyttäjän ja lapsen hoidosta ja elatuksesta synnytyslaitoksessa. Jos synnyttäjä ilman hyväksyttävää syytä ei laitoshoitoon suostu, voi sairauskassa kohtuullisesti alentaa tahi kokonaan kieltää muutoin annettavan äitiysrahan.

Siksi ajaksi, minkä 1 momentissa mainittu hoito synnytyslaitoksessa kestää, keskeytyy äitiysrahan maksaminen. Jos synnyttäjä itse elättää perheensä, maksetaan kuitenkin huoltoapua hänen omaisilleen samojen perusteiden mukaan, kuin 47 §:n 2 momentissa on säädetty.

55 §.

Niin kauan kuin sairastunut tai synnyttäjä on pidätetty tai kärsii vapausraangaistusta tahi sakkorangaistuksen sijasta pidetään vankeudessa, taikka on työ- tai kasvatuslaitoksessa tai muussa vastaavassa laitoksessa, ei hänellä ole oikeutta sairausapuun eikä äitiysapuun. Harkintansa mukaan voi sairauskassa kuitenkin myöntää hänen omaisilleen huoltoapua samojen perusteiden mukaan, kuin 47 §:n 2 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan jos sairastanut tai synnyttäjä kärsii vapausraangaistusta tahi jos häntä sakkorangaistuksen sijasta pidetään vankeudessa.

56 §.

Sairauskassan hallituksella on oikeus tarkastuttaa kassan myöntämien vakuutussuoritusten käyttöä.

VI Luku.

Vapaaehtoinen vakuutus.

57 §.

Työntekijää, joka vähintään yhden vuoden ajan on ollut tämän lain mukaan vakuutettuna, mutta sitten on luopunut vakuutusvelvollisuuden alaisesta työstä siirtymättä toiseen sellaiseen työhön, on oikeutettu saamaan siinä sairauskassassa, missä hän viimeksi oli vakuutettu, ja siinä palkkausluokassa, johon hän viimeksi kuului, tahi sitä alemmassa, vapaaehtoisen vakuutuksen, jos hän antaa hakemuksensa sairauskassalle neljäntoista päivän kuluessa sen jälkeen, kuin hän luopui vakuutusvelvollisuuden alaisesta työstä, luopumispäi-

vää lukuunottamatta. Tällainen vakuutus katsotaan alkaneeksi sinä päivänä, jona vakuutusvelvollisuuden alaisuus päättyy.

Seitsemäntoista vuotta täyttänyt, mutta viittäkymmentä vuotta nuorempi työkykyinen Suomen kansalainen, joka ei ole vakuutusvelvollisuuden alaisessa työssä ja joka tai jonka puoliso kunnallisverotuksessa on verotettu enintään kahdenkymmentuhanen markan tuloista, on oikeutettu piirisairauskassassa ottamaan vapaaehtoisen vakuutuksen ja sen nojalla saamaan tämän lain mukaiset vakuutusasuoritukset, seuraavien poikkeuksien ja rajoitusten:

1) vakuutettu määrää itse luokan, jonka mukaan hän suorittaa vakuutusmaksunsa ja saa vakuutusasuorituksensa;

2) sairausapua ei myönnetä sairauden johdosta, joka alkaa, ennenkuin kolme kuukautta on kulunut siitä päivästä, jolloin vakuutettu on kassalle maksanut ensimmäisen vakuutusmaksunsa;

3) hautausapua ei myönnetä, jos vakuutettu kuolee, ennenkuin kuusi kuukautta on kulunut siitä päivästä, jolloin hän on kassalle maksanut ensimmäisen vakuutusmaksunsa, ja hautausapu on puolet 51 §:ssä säädetystä määrästä, ellei vakuutetun kuolinpäivään ole kulunut kahtatoista kuukautta vakuutusmaksujen ensimmäisestä maksupäivästä; sekä

4) äitiysapua ei myönnetä, jos synnytys tapahtuu varhemmin kuin kymmenen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin vakuutettu on kassalle maksanut ensimmäisen vakuutusmaksunsa.

Samoin edellytyksin ja rajoituksin kuin piirisairauskassa voi myös yksityinen sairauskassa, jos sen säännöt siitä sisältävät määräyksen, myöntää vapaaehtoisia vakuutuksia.

Mitä tässä laissa on säädetty sairauskassan työntekijäjäsenistä, koskee soveltuvin kohdin myöskin vapaaehtoisesti vakuutettuja henkilöitä.

49 §.

Jos sairas laiminlyö noudattaa lääkärin hänelle antamia ohjeita tai jos hän ilman hyväksyttävää syytä ei suostu sairaalassa annettavaan hoitoon, hengenvaaralliseksi katsottavaa leikkausta siihen lukematta, tahi jos hän kieltäytyy alistumasta asian-

58 §.

Vapaaehtoisesti vakuutettu maksaa itse koko vakuutusmaksunsa sairauskassalle.

Maksu suoritetaan etukäteen siinä järjestyksessä, kuin kassan säännöt määräävät. Sen ohessa maksaa 57 §:n 1 momentin perusteella vapaaehtoisen jatkovakuutuksen saanut henkilö vakuutusmaksun siltäkin ajalta, joka on kulunut sen jälkeen, kuin hän luopui vakuutusvelvollisuuden alaisesta työstä.

Ellei vakuutettu säädettyssä järjestyksessä vakuutusmaksuja suorita, päättyy vakuutus heti.

59 §.

Jos sairauskassa myöntää vapaaehtoisia vakuutuksia, on tämä toiminta erotettava eri osastoksi ja siitä tehtävä eri tilinpäätös.

VII Luku.

Sairauskassojen jälleenvakuutuslaitos.

60 §.

Sekä piirisairauskassojen että toimiluvan saaneiden yksityisten sairauskassojen tulee olla sairauskassojen jälleenvakuutuslaitoksen osakkaina. Jälleenvakuutuslaitoksen järjestysmuoto ja tehtävät määrätään asetuksella. Sen säännöt vahvistaa valtioneuvosto.

61 §.

Jälleenvakuutuslaitoksen pohjarahastona on viiden miljoonan markan rahasumma, mikä valtion varoista sille myönnetään kertakaikkisena apurahana.

Laitoksen tulot ovat, paitsi sen varojen korkoja, ne vuotuiset maksut, joita sairauskassat 64 §:n mukaan sille suorittavat.

62 §.

Jälleenvakuutuslaitos antaa sairauskas-
soille korvauksia, niinkuin 28 §:n 1 momentissa ja 66 §:n 1 momentissa säädetään.

Synnytystapauksessa myöntää sairauskassa vakuutetulle äitiysapuna maksuttoman kätilönäyksen sekä kolme neljäsosaa lääkärin määräämien lääkkeiden hinnasta ynnä korvauksen lääkärin, kätilön tai hätätilassa, milloin lääkärin tai kätilön ei voida saada, muun sairaanhoitoon perehtyneen henkilön määräämien puhdistusainesten ja sidetarpeitten hinnasta, niin myös äitiysrahaa.

Milloin synnytys on vaatinut lääkärin apua, maksaa kassa siitä aiheutuneet kustannukset niinkuin sairaustapauksessa.

VIII Luku.

Varain hoito ja käyttäminen.

63 §.

Sairauskassojen tilivuosi on kalenterivuosi.

64 §.

Tilinpäätöksessään tulee sairauskassan liittää jälleenvakuutuslaitoksen hyväksi sosiaaliministeriön viideksi vuodeksi kerrallaan määräämä prosentti tilivuoden aikana kantamistaan vakuutusmaksuista, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia.

65 §.

Sairauskassan tilinpäätöksen osoittama ylijäämä siirretään kassan vararahastoon, kunnes tämä on noussut yhtä suureksi kuin ne keskimääräiset vuotuiset menot, jotka kassalla kolmena viimeksikuluneena vuotena on ollut.

Kun sairauskassan vararahasto on noussut 1 momentissa mainittuun määrään, voi kassan varsinainen kokous päättää, että ylijäämävarat kokonaan tai osaksi jätetään voitto- ja tappiotilille taikka edelleen siirretään vararahastoon. Vararahastoa alkoon kuitenkin kartutettako edellämainitun määrän kolminkertaista arvoa suuremmaksi.

66 §.

Milloin sairauskassan tilinpäätös osoittaa, etteivät vuoden tulot ole riittäneet menoihin, on puuttuva määrä otettava kassan vararahastosta. Ellei vararahastoa ole tai elleivät sen varat riitä, ilmoittakoon sairauskassa heti asiasta jälleenvakuutuslaitokselle, joka korvaa vajauksen.

Jos vararahastoon on ollut turvauduttava, ennenkuin se on noussut 65 §:n 1 momentissa mainittuun määräänsä, taikka jos vararahasto on vähentynyt sanottua määrää pienemmäksi eikä ole syytä otaksua, että se on johtunut poikkeuksellisista olo-suhteista tahi että asiantila kassan hallinnossa toimeenpantavilla uudistuksilla saa-

taisiin korjatuksi, on kassan päätettävä tarpeen mukaan korottaa vakuutusmaksunsa.

Ellei sairauskassa jälleenvakuutuslaitoksen vaatimuksestakaan ole ryhtynyt 2 momentissa mainittuun toimenpiteeseen, on jälleenvakuutuslaitoksella valta viran puolesta ja oikeusvoimaisesti korottaa kassan vakuutusmaksuja sekä, tarpeen tällöin sitä vaatiessa, muuttaa kassan säännöt ja hankkia muutokselle sosiaaliministeriön vahvistus. Näin koroitettuja vakuutusmaksuja alkoon sairauskassa ilman jälleenvakuutuslaitoksen suostumusta alentako.

67 §.

Sairauskassan tulee sijoittaa varansa luotettavaan, mikäli mahdollista johonkin paikkakunnan rahalaitokseen, noudattaen tarkastusviranomaisen antamia yleisiä ohjeita.

68 §.

Piirisairauskassan toiminta-alueen muuttuessa määrää tarkastusviranomainen ne perusteet, joiden mukaan niiden piirisairauskassojen varat on jaettava, joita muutos koskee.

IX Luku.

Vakuutusasuorituksen hakeminen.

69 §.

Kun vakuutettua on kohdannut vakuutusasuorituksen saamiseen tämän lain mukaan oikeuttava sairaus- tai synnytystapaus taikka hän on kuollut, on ilmoitus siitä viipymättä annettava jollekin kassan hallituksen jäsenelle tai toimihenkilölle. Tämän ilmoituksen voi tehdä suorituksen oikeutettu itse tai hänen valtuuttamansa asiamies tai laillinen edustaja taikka myös se, joka hänen hoidostaan huolehtii.

Ellei 1 momentissa mainittua ilmoitusta tehdä kuuden kuukauden kuluessa sen jälkeen, kuin sairaus on alkanut tai muu vakuutusasuorituksen aiheuttava tapaus on sattunut, on oikeus vakuutusasuoritukseen

menetetty, ellei laillista tai muuta hyväksyttävää estettä voida näyttää.

70 §.

Ellei vakuutettu 69 §:ssä mainitun sairauksen tai synnytystapauksen häntä kohdatessa oleskele sen sairauskassan alueella, jonka jäsen hän on, olkoon hän oikeutettu hakemuksesta saamaan väliaikaista avustusta enintään kahden viikon ajaksi lähimmältä piirisairauksassalta. Tämä kassa hankkikoon asianomaiselta sairauskassalta kaikki avustuksen antamista varten tarpeelliset selvitykset, mikäli hakija ei voi niitä itse esittää.

Avustuksen antamisesta johtuvat menonsa on piirisairauksassa oikeutettu perimään siltä sairauskassalta, jonka jäsen on saanut avustusta.

71 §.

Vakuutussuoritus maksetaan joko sille, jolle se on tuleva, tahi hänen valtuuttamalleen asiamiehelle tahi lailliselle edustajalleen, mutta voidaan sairauskassan hallituksen harkinnan mukaan myöskin suorittaa sille, joka hänen hoidostaan pitää huolta.

72 §.

Ellei vakuutussuoritusta nosteta lähinnä seuraavan kalenterivuoden kuluessa sen jälkeen, kuin se oli saatavissa, olkoon oikeus siihen menetetty.

Ellei sairauskassa työnantajalta vaadi maksamatta jäänyttä vakuutusmaksua seuraavan kalenterivuoden kuluessa siitä lukien, jolloin vakuutusmaksun lopullisen suorituksen olisi pitänyt 33 §:n 1 momentin mukaan tapahtua, olkoon kassan oikeus siihen menetetty, ei kuitenkaan, milloin työnantaja on 31 §:n 3 momentin mukaan työntekijän palkasta pidättänyt osan vakuutusmaksuista.

73 §.

Jos työntekijä, joka maan rajojen ulkopuolellakin ollessaan 2 §:n mukaan on va-

sen itse tahallaan tuottanut, ei sairausrahaa suoriteta; sairauskassalla on kuitenkin valta, harkintansa mukaan, antaa huoltoapua hänen omaisilleen, niinkuin 47 §:n 2 momentissa sanotaan.

49 §.

Jos sairas laiminlyö noudattaa lääkärin hänelle antamia ohjeita tai jos hän ilman hyväksyttävää syytä ei suostu sairaalassa annettavaan hoitoon, hengenvaaralliseksi katsottavaa leikkausta siihen lukematta, tahi jos hän kieltäytyy alistumasta asian-

kuutettuna, sairastuu tai muuten tulee oikeutetuksi tämän lain mukaisiin vakuutus-suorituksiin, on työnantajan ne hänelle maksettava, niin kauan kuin työntekijä oleskelee maan rajojen ulkopuolella. Suorittamansa erät on työnantajalla oikeus periä asianomaiselta sairauskassalta.

74 §.

Jos sairauskassan jäsen sinä aikana, jona hän saa tämän lain mukaisia vakuutussuorituksia, lähtee maan rajojen ulkopuolelle, menettää hän, ellei kassan säännöissä toisin määrätä, oikeutensa vakuutussuorituksiin ulkomailla olonsa ajaksi.

75 §.

Vakuutussuoritukset on vakuutetun pyynnöstä maksettava ainakin kerran kuukaudessa sitä ennen kuluneelta ajalta, ei kuitenkaan useammin kuin kerran viikossa.

Äitiysrahan sekin osa, joka kohdistuu synnytyksen edellä olevaan aikaan, maksetaan synnytyksen tapahduttua.

X Luku.

Valitus.

76 §.

Vakuutussuorituksen hakijalla, joka ei tyydy sairauskassan hallituksen päätökseen vakuutussuorituksen myöntämisestä tai sen suuruudesta, niin myös työnantajalla ja työntekijällä, joka on tyytymätön sairauskassan hallituksen päätökseen kassan kokouksen päättämien vakuutusmaksujen soveltamisesta asianomaiseen liikkeeseen tai yritykseen, on oikeus hakea päätökseen muutosta vakuutusneuvostolta valituskirjalla, joka on annettava vakuutusneuvostolle tai sairauskassan hallitukselle kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatua, tiedoksisaantipäivää niihin lukematta. Sairauksassan hallitus lähettää valituskirjan ja siihen kuuluvat muut asiakirjat, milloin ne sille on annettu, sekä

Synnytystapauksessa myöntää sairauskassa vakuutetulle äitiysapuna maksuttoman kätönlönävon sekä kolme neljäsosaa lääkärin määräämien lääkkeiden hinnasta ynnä korvauksen lääkärin, kätönlön tai hätätilassa, milloin lääkärä tai kätönlö ei voida saada, muun sairaanhoitoon perehtyneen henkilön määräämien puhdistusaineiden ja sidetarpeitten hinnasta, niin myös äitiysrahaa.

Milloin synnytys on vaatinut lääkärin apua, maksaa kassa siitä aiheutuneet kustannukset niinkuin sairaustapauksessa.

oman lausuntonsa asiasta viipymättä vakuutusneuvostolle.

XI Luku.

Rangaistumääräykset.

82 §.

Jos työnantaja tai se, jonka hän on pannut sijaansa suorittamaan tässä laissa säädetystä vakuutusvelvollisuudesta työnantajalle johtuvia tehtäviä, tahallisesti on laiminlyönyt vakuuttamisvelvollisuutensa taikka vakuutusmaksuina pidättänyt enemmän kuin hänen oli pidätettävä, tai on pidättämänsä määrän jättänyt säädettyssä ajassa kokonaan tai osaksi sairauskassalle suorittamatta, rangaistakoon sakolla, ellei yleisessä laissa ole teosta ankarampaa rangaistusta säädetty.

Työnantajaa tai hänen sijaistaan, joka muulla kuin 1 momentissa sanotulla tavalla rikkoo tämän lain määräyksiä, rangaistakoon enintään kolmellakymmenellä päiväsakolla, ellei yleisessä laissa ole teosta ankarampaa rangaistusta säädetty.

83 §.

Sairauksassan jäsen, joka sairautta teeskennellen tai muuten vilpillisesti on tämän lain mukaisesta vakuutuksesta tulevan edun itselleen hankkinut tai sitä yrittänyt, rangaistakoon, niinkuin rikoslaissa on säädetty.

84 §.

Joka luvottomasti ilmaisee, mitä on tässä laissa määrättyjä tehtäviä täyttäessään saanut tietää sairauskassan jäsenen taloudellisesta tilasta tai terveyssuhteista taikka ammatti- tai liikesalaisuuksista, rangaistakoon sakolla.

Jos 1 momentissa mainittu teko tehdään taloudellisen edun hankkimiseksi itselle tai toiselle taikka ammatin- tai liikkeenharjoittajan vanhingoittamiseksi, rangaistakoon syyllinen vankeudella. Sama olkoon rangaistus sille, joka itseään tai toista varten on ammatti- tai liikesalaisuuden tietoonsa hankkinut.

77 §.

Valituskirjat voidaan vakuutusneuvostolle ja sairauskassalle myöskin postitse lähettää. Valitus katsotaan tällöin oikeassa ajassa tehdyksi, jos kirjeen lähettämistä osoittavasta postileimasta tai muuten havaitaan, että valituskirjat on pantu postiin ennen määräajan umpeen kulumista.

78 §.

Milloin määräajassa vakuutusneuvostolle annettava valitus on saapunut perille määrään umpeenkulumisen jälkeen, on vakuutusneuvostolla oikeus, jos erinomaisia syitä on, päättää kuitenkin ottaa asia käsiteltäväksi.

79 §.

Vakuutusneuvoston päätökseen, mikäli se koskee kysymystä, onko hakija oikeutettu saamaan tämän lain mukaista vakuutus-suoritusta, niin myös 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valituskirjalla, joka kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona asianomainen on saanut tiedon vakuutusneuvoston päätöksestä, sitä päivää lukuunottamatta, on korkeimpaan oikeuteen annettava.

80 §.

Vakuutussuorituksen maksamista älköön lykättäkö sen vuoksi, että päätöksestä on valitettu.

81 §.

Vakuutusneuvoston päätös on toimitettava asianomaisen sairauskassan välityksellä valittajan tiedoksi.

menetetty, ellei laillista tai muuta hyväksyttävää estettä voida näyttää.

70 §.

Ellei vakuutettu 69 §:ssä mainitun sairautensa tai synnytystapauksen häntä kohdatessa oleskele sen sairauskassan alueella, jonka jäsen hän on, olkoon hän oikeutettu hakemuksesta saamaan väliaikaista avustusta enintään kahden viikon ajaksi lähimältä piirisairaukskassalta. Tämä kassa hankkikoon asianomaiselta sairauskassalta kaikki avustuksen antamista varten tarpeelliset selvitykset, mikäli hakija ei voi niitä itse esittää.

Tässä pykälässä mainitusta rikoksesta alkoon virallinen syyttäjä tekkö syytettyä, ellei asianomistaja ole sitä syytteeseen pantavaksi ilmoittanut.

XII Luku.

Erinäisiä säännöksiä.

85 §.

Tässä laissa säädetyn vakuutusvelvollisuuden alaisten työntekijäin rahapalkasta ja luontaiseduista pidettävään työntekijän toimesta sellaista luetteloa, että siitä selvästi saadaan tieto työansioista, joka työntekijällä on ollut.

Vaadittaessa on tämä luettelo näytettävä ja siitä otteita annettava asianomaiselle tarkastusviranomaiselle sekä sairauskassan hallituksen esimiehelle ja kassan valtuuttamalle hallituksen jäsenelle.

86 §.

Vakuutettu, joka on tämän lain mukaan saanut vakuutusmaksuja, on siitä huolimatta oikeutettu yleisen lain nojalla vaatimaan sairauden aiheuttajalta korvausta sen seurauksista. Tästä korvauksesta määrättyyn oikeus vähennettäväksi ne määrät, mitkä vakuutettu tämän lain mukaan on saanut tai tulee saamaan.

Sairauden aiheuttaja on velvollinen myöskin sairauskassalle tai, jos valtio on ollut työntekijänä, valtiolle taikka, jos työntekijänä on ollut kaupunki, jolle 4 §:n 3 momentin mukaan on myönnetty vapautus vakuutusvelvollisuudesta, sanotulle kaupungille korvaamaan sairastuneelle tai hänen omaisilleen maksetut vakuutusmaksut.

87 §.

Omaisilla tarkoitetaan tässä laissa sairastuneen tai synnyttäjän puolisoa ja niitä

kuutettuna, sairastuu tai muuten tulee oikeutetuksi tämän lain mukaisiin vakuutusmaksuihin, on työntekijän ne hänelle maksettava, niin kauan kuin työntekijä oleskelee maan rajojen ulkopuolella. Suorittamansa erät on työntekijällä oikeus periä asianomaiselta sairauskassalta.

74 §.

Jos sairauskassan jäsen sinä aikana, jona hän saa tämän lain mukaisia vakuutusmaksuja, lähtee maan rajojen ulkopuolelle, menettää hän, ellei kassan säännöissä toisin määrätä, oikeutensa vakuutusmaksuihin ulkomailla olonsa ajaksi.

88 §.

Tähän lakiin perustuvia vakuutusmaksuja koskevissa asioissa on viranomaisen, joka asiassa tuomitsee, vapaasti harkittuun kaikki esilletulleet asianhaarat, päätettävä, mitä siinä on todeksi katsottava.

89 §.

Tasavallan hallituksella on valta, sen esittämättä, mitä tässä laissa on säädetty, tehdä vastavuoroisuuden perusteella sopimuksia toisen maan kanssa avustuksien antamisesta sen kansalaisille enintään siinä laajuudessa, kuin Suomen kansalaisille tämän lain mukaan on myönnetty.

90 §.

Sairauksien ja niiden jälleenvakuutuslaitoksen tarkastamisesta säädetään asetuksella.

91 §.

Jokaiseen tehtaaseen ja työhuoneistoon on työntekijän toimesta pantava nähtäville tämä laki ja tiedonanto siitä, missä sairauskassassa työntekijät ovat vakuutetut. Muilla työmailla on tämä laki ja mainittu tiedonanto pidettävä työntekijän tai työnjohtajan luona nähtävissä.

92 §.

Tämän lain soveltamista koskevat säännökset annetaan asetuksella.

93 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamikuuta vuonna 19...

Laki

velkojain oikeudesta ja etuudesta toistensa edellä maksun saamiseen konkurssiin luovutetusta omaisuudesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten, että 9 päivänä marraskuuta 1868 velkojain oikeudesta ja etuudesta toistensa edellä maksun saamiseen konkurssiin luovutetusta omaisuudesta annetun asetuksen 7 §, sellaisena kuin se viimeksi muutettuna on 17 päivänä heinäkuuta 1925 annetussa, sanotun asetuksen muuttamista koskevassa laissa, on kuuluva seuraavasti:

7 §.

Sen jälkeen on suoritettava, maaveroja lukuunottamatta, kuluva ja kolmen lähinnä edellisen vuoden valtion, kunnan ja kirkon verot, jotka kannetaan yleisissä veronkannoissa, niin myös mainitulta ajalta maksettavat valmisteverot. Sama oikeus kuin verolla on veron lisäyksellä, joka maksuvelvollisuuden laiminlyömisestä johdosta on siitä suoritettava. Samalla oikeudella kuin verot suoritettakoon samalta ajalta myöskin

17 päivänä heinäkuuta 1925 annetun työväen tapaturmavakuutuslain 25 §:ssä tarkoitettujen ryhmävakuutusten vakuutusmaksut sekä .. päivänäkuuta 19.. annetun sairausvakuutuslain mukaiset vakuutusmaksut.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamikuuta 19..; alkoon sitä kuitenkin sovellettako konkurssi- ja ulosottoasioissa, jotka sitä ennen on pantu vireille.

Helsingissä helmikuun 10 päivänä 1934.

Johan Helo.
Otto Toivonen.
Reinh. Swentorjetski.
Aino Malkamäki.
Mauno Pekkala.
Alex Hämäläinen.
Antti Meriläinen.
K. H. Wiik.

Osk. Salonen.
H. Kääriäinen.
Anni Huotari.
Kristian Lumijärvi.
Urho Kulovaara.
Aino Lehtikoski.
Matti Lepistö.
J. E. Malmivuori.

Kivisalo y. m.: Ehdotus laiksi minimipalkoista.

Eduskunnalle.

Kansakunnan kunnia ja menestys vaativat, että työntekijöille maksetaan sellaiset palkat, jotka riittävät ihmisarvoiseen toimeentuloon.

Alhaisista palkoista koituu työntekijöille ja heidän perheilleen tarpeettomia kärsimyksiä eivätkä ne ajanoloon ole hyödyksi kenellekään, päinvastoin kaikille onnettomuudeksi. Elinkustannuksiin riittämättömillä palkoilla aikaansaatu tuotanto ei vastaa tarkoitustaan, vaan koituu kansantaloudelliseksi tuhoksi. Suurten joukkojen ostovoima vähenee, liike-elämä tyrehtyy, kun tuottajat eivät saa riittävästi menekkiä tuotteilleen. Tuotantoa täytyy supistaa, josta johtuu yhä suurempi työttömyys, joka hävittää uhriensa ostokyvyn. Tästä liike-elämä yhä enemmän kärsii, tuottajat saavat yhä vähemmän menekkiä ja tuotantoa täytyy taas supistaa, josta työttömyys yhä lisääntyy j. n. e. Näin joudutaan kiertämään yhä ahtaammaksi supistuvaa taloudellisten vaikeuksien ympyrää, jota johdonmukaisesti jatkaen joudutaan kaiken tuotannon täydelliseen itsehäviöön.

Jo ennen pula-aikaa oli työväen palkkataso meillä niin alhainen, ettei siinä olisi ollut laskemisen varaa. Siitä huolimatta useimmat työnantajat ovat viime vuosina miltei rikollisella tavalla hyväksenne käyttäneet työntekijäin avuttomuutta alentamalla palkkoja 30—50 %, paikoin enemmänkin. Näin on tultu siihen, että työkykyisten, säännöllisesti työssä käyvien miesten palkat tuskin ovat riittäneet hei-

dän omaan elantoonsa, joten kuntain on täytynyt elättää heidän perheitään.

Tällainen asiointi on kansakunnalle häpeäksi. Sillä on myös sen tulevaisuuteen nähdén tuhoisat seuraukset. Niillä, joiden koko elämä on alati jatkuvaa toivotonta ponnistusta, välttämättömiä aineellisten elintarpeiden saamiseksi, joita eivät sittenkään riittävästi saa, ei ole mitään henkisiä harrastuksia. Heiltä häviävät myös kaikki kansakunnan menestyselle suuriarvoiset hyveet, kuten yrittämis- ja säästämis halu y. m., jotavastoin laiskuus ja huliganismi lisääntyvät. Suurten joukkojen terveys tuhoutuu riittävän ravinnon puutteessa sekä muun kurjuuden vuoksi. Alituinen puute johtaa myös siveys- y. m. rikoksiin sekä kiihoittaa vihamielisyyteen kaikkea järjestettyä yhteiskuntaelämää kohtaan. Nämä kaikki yhdessä kalvavat yhteiskunnan perusteita niinkuin syöpä kalvaa uhrinsa elinvoimat.

Tällainen asiointi ei voi eikä saa jatkua; siihen täytyy saada muutos.

Tämän käsittävät jo laajat piirit työväen ulkopuolellakin. Niinpä esim. viime vuonna Sortavalassa pidetty Suomen huoltoväen kokous hyväksyi yksimielisesti esittelijäneuvos N. A. Mannion esityksestä päätöslauselman, jossa ensimmäisenä ja tärkeimpänä toimenpiteenä työttömyyden ja köyhäinhuoltomenojen vähentämiseksi pidetään palkkojen korottaminen sellaisiksi, että perhe ilman köyhäinapua tulee toimeen miehen työansiolle. Samaa lukuisat sanomalehdet ovat myöhemmin yhä useam-

työnantajana on ollut kaupunki, jolle 4 §:n 3 momentin mukaan on myönnetty vapautus vakuutusvelvollisuudesta, sanotulle kaupungille korvaamaan sairastuneelle tai hänen omaisilleen maksetut vakuutussuoritukset.

87 §.

Omaisilla tarkoitetaan tässä laissa sairastuneen tai synnyttäjän puolisoa ja niitä

luona nähtävissä.

92 §.

Tämän lain soveltamista koskevat säännökset annetaan asetuksella.

93 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta vuonna 19...

Lute 1 v. v. pöytäkirja 8/3-34

Eduskunnalle.

Suhteettoman raskaasti on maan taloudellista elämää

painanut viime vuosina korkea korkokanta. Tämä paino on meillä

ollut varmaankin raskaampi kuin missään taloudellisessa

suhteessa Suomeen verrattavassa maassa. Syystä onkin yleinen

tyytymättömyys tähän asiointilaan herännyt kaikilla tahoilla,

lukuunottamatta pankkimiesten ja pankkien osakkaiden suppeata

piiriä, joka tästä olotilasta hyötyy muiden yhteiskuntaryh-

mien kustannuksella. Sellainen korkokanta, joka meillä on val-

linnut ja edelleen vallitsee, ylittää suuresti maatalouden

normaalisenkin kannattavuuden, kuten viralliset tutkimuk-

set osoittavat. Sen soveltaminen pula-ajan oloihin käy

sitäkin raskaammaksi. Myöskin teollisuus- ja liikeyritysten

kustannuksissa on korkea korkokanta vakavana esteenä sekä tava-

ran hintojen alenemiselle, jota kuitenkin vähentynyt osto-

kyky edellyttäisi, että työpalkkojen nousulle, joka voisi os-

tokykyä laajentaa. Yhtä raskaasti painaa korkea korkokanta

asuntokiinteistöjä, joihin monet vähävaraiset henkilöt ovat

sijoittaneet ainoat säästövaransa, mutta joita nyt uhkaa

perikato. Samalla on kiinteistöjen korkorasitus vakavana es-

teenä vuokratasen alenemiselle alentuneen estekyvyn mukaiselle tasolle.

Virallinen diskonttokorko on kyllä vuosi vuodelta alentunut. Vaihdeltuaan inflatioajan jälkeisinä vuosina 8-10 % välillä, on se nyt 4,5 %. Mutta luoton käyttäjille ei virallisen diskonttokoron alentuminen ole tuottanut vastaavassa määrässä huojausta, koska yksityispankkien antolainauskorko ei ole samassa suhteessa laskenut. Se on edelleen korkea; viimeisen korkosopimuksen mukaan vielä 8,5 %. Mikäli yksityispankit ovat suostuneet antolainauskorkojaan laskemaan, on se tapahtunut talletuskorkojen kustannuksella eikä täysin edes niitä seuraten. Kun yksityispankkien talletuskorko nykyään on 4 %, voi korkoero siis olla jopa 4,5 %. Antolainauskorko on siis yli 100 % talletuskorkoa suurempi. Näin suuri korkoero on jo omiaan herättämään ihmettelyä.

Täytyykö korkoeron edelleenkin olla näin suuren vai onko pankkisen korkopolitiikassa jotakin epätervettä, johon on puuttuttava valtiollaan keinoilla? Silmäys muihin maihin osoittaa, että joskin muuallakin tavataan suuria korkoeroja, on näin suuri korkoero aivan erikoista meidän oloillemme. Ref. Sven Brismanin laskelmien mukaan oli keskimääräinen korkoero Ruotsin pankeissa v. 1927 3 %. Tanskan pankeissa se oli

prof. Nielsenin mukaan samaan aikaan vielä pienempi, nim.
 2,61 %. Meillä on tri Kivialho laakanut liikepankkien keski-
 määritteen korkeus olleen v. 1927 3,4 %. Vuonna 1931 se
 oli tri Korpisaaren mukaan 3,76 % ja nyt, kuten jo mainittiin,
 voi korkeus nousta jopa 4,5 prosenttiin. Korkeus, jota meil-
 la to ei ole saavutettu on ollut korkeampi kuin lähes kaikissa
 maissa, on puolestaan aikaa vain kasvanut. On sen
 vuoksi syytä lähemmin tarkastaa, mistä tämä aiheutuu.
 Korkeus on määritetty: 1) pankkien hoitokustannukset,
 2) verot, 3) poltto ja 4) osingot.
 Jos tarkastelemme, mitä korkeus tarkoittaa kor-
 keuden helpottemiseksi nykyisessä oloissa voitaisiin pien-
 tää, on varmaan ensikoina lisätä, että tämä voi tapahtua
 esim. verojen ja kuitien vähentämiseksi. Valtion ja kuntien vähentä-
 mis on nykyään aika suuri, että pankkien verohelpotukset eivät
 voine kyllä kytkeä, huolimatta siitä, että verojen osu-
 teen on pankkien ja niiden alaisuuden tuloja kiinnitetty
 erikseen huomioon, vieläkin suuremman, että verot olisivat
 vähemmän suuria korkeus pienentäen. Toisaalta on kyllä osake-
 yhtiöiden, ja alla myös pankkien, verotus huomattavasti kor-
 keampi kuin esim. Skandinavian maissa, mutta sittenkin oli
 verojen osuus korkeudessa, tri Korpisaaren mukaan v. 1931

vain 0,65 % antolainauksen keskimäärästä.

Veroja paljon huomattavamman osan korkeudessa muodo-
 tavat pankkien hoitokustannukset, jotka tri
 Korpisaaren mukaan v. 1931 tekivät 1,74 % antolainauksen kes-
 kimäärästä. Hoitokustannuksien suhteen, jotka muuten meillä
 ovat korkeammat kuin yleensä Skandinavian maissa, joskaan erot
 etenkin suurpankeissa eivät ole suuret, sensijaan voidaan
 jo ajatella supistuksia. Meillä on pankkikoneisto välittämien-
 sä rahavarojen määrään nähden suhteellisen raskas ja kallishin-
 tainen. Etenkin palnkien keskinäisistä kilpailusivistä nousu-
 kautena luotu laaja sivukonttoriverkosto on lisännyt pankki-
 en hoitokustannuksia. Tässä suhteessa onkin ^{jo}/aikaansaatu
 supistuksia. Mutta lisäksi kevennystä voitane ajatella esim.
 johtavien henkilöiden palkkojen suhteen, jotka meillä korke-
 ampien virkamiesten palkkoihin verraten ovat suhteettoman suu-
 ria. Virallisesta toimenannosta suoritettussa selvityksessä kiin-
 nittäkin erikoista huomiota sen toteaminen, että useissa pan-
 keissa pääjohtokuntien palkkausmenot ovat suuremmat kuin
 pääkonttorien koko muun henkilökunnan palkat yhteensä. Joh-
 tajien palkkojen järjestelyyn tarjotaakin uusi pankkilaki
 sopivan tilaisuuden, kun se kieltää tenttiemit, jotka monessa
 pankissa ovat olleet johtajien palkkojen suurimpana osana.

Mitä tulee korkeeron pienentämiseen osakkaille jaettavaa

osinkoa vähentämällä, on tämä tietysti myös mahdollista.

Paljo ei tässä kohden kuitenkaan liene aikaansaataavissa, jos

halutaan maksaa suunnilleen talleutuskorkoa vastaava osinko

pankkiosakkeiden pörssi-arvosta. Eri asia on, ~~että~~ että

tämä pörssi-arvo on monessa tapauksessa spekulatiivista kautta

noussut liian korkeaksi.

Se korkeeron aiheuttavista tekijöistä, joka tässä yhtey-

dessä ansaitsee erikoista huomiota, on kuitenkin poistot.

Kuluneina pulavuosina ovat yksityispankit meillä, kuten muual-

lakin, kärsineet suurilla tappioilla epäonnistuneiden sijoitus-

ten vuoksi. Syntyneitä tappioita on koetettu hyljälleen pois-

taa sekä näkyvällä tavalla tilinpäätöksessä että salaisesti

ennen tilinpäätöstä. Missä määrin syntyneitä tappioita on

poistettu ennen tilinpäätöstä, turvautumalla salaisiin varaha-

astoihin, joita etukäteen on kerätty pankkien omistamien kiin-

teistöjen ja niiden hallussa olevien obligatioiden ja osakkei-

den arvoa alentamalla, ei ole tiedossa. Usein mainitun tri

Korpisaaren tutkimuksen mukaan oli häkyvien poistojen osuus

vuosina 1923-8 varsin vähäinen, vaihdellen 0,17-0,31 prosentin

välillä. Sensijaan se pulavuosina 1930-1 oli paljon korkeampi.

Salaiset poistot mukaan luettuna lienee keskimääräinen poisto-

prosentti kymmenvuotiskautena 1922-1931 tehnyt ainakin 1,5
5, nousten eräissä pienemmissä pankeissa huomattavasti kor-
keammaksikin. On selvää, että tämä prosentti on ollut paljo
korkeampi, jos otetaan lukuun vain vuodet 1930-31.

Nämä poistot on yleensä voitu suorittaa vain pitämällä
korkeaa riittävän suurena. Pulavuosien suurentunut korko-
ero on näkyvästi todistuksena suureksi paisuneista poistoista.
Vaikka hoitomenoja samanaikaisesti on pyritty supistamaan,
ovat poistot ~~kasvattaneet~~ kasvattaneet korkoeroa huolestut-
tavassa määrässä. Tähän korkoeron osaan, joka peritään pois-
tojen tekoa varten, tulisi realisella pohjalla liikkuvien
toimenpiteiden korkokannan alentamiseksi kohdistua.

Sellainen luotto- ja korkopolitiikka, että korkoerossa
luottotappiot muodostavat enemmän kuin kolmannen osan, ei
miltään kannalta ole puolustettavissa. Silloinhan itse
asiassa vakavaraiset luotonantajat joutuvat maksamaan korot
ja kuoletukset huonojen luotonantajien puolesta. Se merkitsee
terveellä pohjalla työskentelevien ja vastuuntuntoisten yrit-
täjien verottamista epäterveiden, nousujan keinoitteluyritys-
ten hyväksi. Pankkien näkökannalta voi ehkä olla yhden teke-
vää, kuka niiden saavat maksaa, mutta kunnollisia luotonkäyt-
täjiä kohtaan tämä on kohtuuttomuus, joka vaatii korjausta.

Pankkien myöntämät huonot luotot merkitsevät epäonnistutun sijoitusta. Ei voida pitää oikeanaa sitä, että epäonnistuneen sijoituksen seuraukset siirretään ehkä hyvinkin pitkiksi ajoiksi ilman erotusta kaikkien luotonkäyttäjien maksettavaksi, pitämällä korkoeroa kylliksi suurena. Yksinkertainen kohtuus vaatii, että väärän laskelman tekijät, tässä tapauksessa pankit, itse maksavat epäonnistuneen sijoituksen seuraukset.

Pula-aikana syntyneiden poikkeuksellisesti suurien luototappioiden poistamiseksi voidaan käyttää kahta menetelmää, joista toinen on lyhyt ja nopeasti parantava, toinen pitkä ja kiduttava. Ymmärrettävästi syistä pankit meillä ovat suosineet pitkää ja kiduttavaa menetelmää. Tappioita on pyritty peittämään useiden vuosien aikana korkean korkokannan turvin, joka rasittaa koko taloudellista elämää ja viivyyttää epäterveiden ja kannattamattomien yritysten luonnollista kuolemaa. Kokonsaan toisella tavalla on yleensä menetelty muualla maailmassa. Ruotsissa, Tanskassa, Saksassa, Itävallassa y.m. Euroopan maissa on pankkien menetetyt ja huonot luotot kerta kaikkiaan poistettu niiden tileistä. Tähän on käytetty eri menetelmiä, jopa toisinaan turvauduttu valtion apuun, mutta yhteistä on eri tapauksissa ollut, että menetetyistä luotoista

Bankkien myöntämät luotot merkittävät epäonnistumista
ajottuista. Ei voida pitää oikeana, että epäonnista-
tuneen ajottuun saavutukseen ei hyväksytäkään pitkiä
ajajia ilman erottamista kaikkien luotonantajien maksusta
vasta, pitkäaikaisesta korkosuorasta kylläkin kumota.
Kokonaan vastat, että väärin lausuma tekijät, tässä tapauk-
sessa pankit, itse maksavat epäonnistuneen ajottuun saavut-
tukseen.
Pula-ajaksi aivan tavallisen pankkikassan luot-
to tappioiden poistamiseksi voidaan käyttää kahta menetelmää,
jotka toinen on lyhyt ja nopeasti parantava, toinen pitkä
ja kuluva. Ymmärrettävästi valitsemalla pankit voivat suo-
sineet pitkiä ja kuluva menetelmä. Tappioiden on pyritty
peittämään useiden vuosien aikana korkean korkokannan avulla,
joka vaatii koko taloudellista elämä ja viivyttelee epätar-
veiden ja kannattamattomien viivysten luonnollista kumoamista.
Kokonaan toisella tavalla on yleensä menetetty muutamia milj-
jarde. Huomattava, Tanskassa, Saksassa, Itävallassa y. m.
Euroopan maissa on pankkien menettelyt ja luotot kerta-
kaikkiaan poistettu niiden tilasta, tämä on käytetty eri
menetelmillä, joiden toistaminen tulvasta välttämätöntä, mutta
välttämätöntä on eri tapauksissa ollut, että menettelyt luotosta

on haluttu nopeasti vapautua.

Muissa maissa on siis pitkäaikaisen kidutuksen sijasta
valittu lyhyt tie pula-ajan tappioiden poistamiseksi. Ei
ole tyydytty poistamaan tileistä vain jo kärsityt tappiot,
vaan kaikki epävarmat luotot, joista myöhemmin voi koitua tap-
piota, kertakaikkisella operatiolla, eikä tässä pankkien omia
varoja ole säästetty. Meilläkin on tänä vuonna kaksi pank-
kia, joista toinen maan suurimpia, lopuksi katsonut parhaaksi
valita tässä taakoitetun lyhyen menetelmän normaalisiiin luot-
to-oioihin palaamiseksi. Siten on Helsingin Osakepankki päät-
tänyt alentaa osakepääomansa puoleen eli 131.250.000 markkaan
sekä varata vararahastosta 35 miljoonaa markkaa epävarmojen
saatavien arvonalennuksiin ja pankin jo kärsimien ja vastais-
ten tappioiden poistoihin. Samalla tavalla on Suomen Maata-
lous-Osakepankin hallintoneuvosto päättänyt ehdottaa yhtiöko-
koukselle, että osakepääoma alennettaisiin puoleen ja tappioi-
den poistamiseksi vararahastosta varattaisiin noin 17 miljo-
naa markkaa.

Tämä onkin oikea tie pankkitoiminnan tervehdyttämiseksi.
Samalla se tarjoaa todelliset edellytykset korkokannan alenta-
miseksi. Kun pankit vapautuvat epävarmoista luotoistaan käyt-
tämällä poistoihin osan osakepääomaansa ja vararahastojaan,

on haluttu nopeasti vapautua, jotta ei tarvitsisi kohtuuttoman suuren korkomeren avulla
 kiskoa korkeaa osakot pääomalle, joka jo kärsittyjen ja odotet-
 tavissa olevien tappioiden johdosta ei enää ole niin suuri kuin
 sen kirjanpidollinen arvo osoittaa. Tälle tielle on maan muut-
 kin liikepankit ohjattava. Ruumiit on heitettävä laivasta ja
 lastia on kevennettävä. Tätä tietä saadaan rasittava korko-
 kanta alenemaan ainakin siltä osalta, jonka pula-ajan tappi-
 oiden vähitellen tapahtuva poistaminen aiheuttaa. Lisäksi
 avautuu mahdollisuus verojenkin osuuden vähenemiseen, koska
 pankit tämän jälkeen joutuvat verotettaviksi ainakin pienem-
 masta pääomasta. Epäilemättä myös pankkielle itselleen on
 pitemmästä näkökulmasta katsoen edullisinta rekonstruointi
 pankkien todellista tilaa vastaavalle pohjalle.

Kun pankit joutuvat suuremmassa määrässä kuin tähän asti
 omilla varoillaan vastaamaan luotospekulation seurauksista,
 on tämä omiaan vaikuttamaan luotonannon kehitykseen terveeseen
 suuntaan ja estämään menestymismahdollisuuksia vaille olevien
 keinotteluliikkeiden syntymistä, joita viimeinen nousukausi
 loi niin runsaasti.

Ei myöskään ole syytä, kuten tähän asti on tapahtunut,
 pitää pankkiosakkeiden omistajia etuoikeutetussa asemassa pu-
 lan seurausten kestämiseen nähden. Useimpien yhteiskuntaryh-

ei niiden enää tarvitse kohtuuttoman suuren korkomeren avulla
 kiskoa korkeaa osakot pääomalle, joka jo kärsittyjen ja odotet-
 tavissa olevien tappioiden johdosta ei enää ole niin suuri kuin
 sen kirjanpidollinen arvo osoittaa. Tälle tielle on maan muut-
 kin liikepankit ohjattava. Ruumiit on heitettävä laivasta ja
 lastia on kevennettävä. Tätä tietä saadaan rasittava korko-
 kanta alenemaan ainakin siltä osalta, jonka pula-ajan tappi-
 oiden vähitellen tapahtuva poistaminen aiheuttaa. Lisäksi
 avautuu mahdollisuus verojenkin osuuden vähenemiseen, koska
 pankit tämän jälkeen joutuvat verotettaviksi ainakin pienem-
 masta pääomasta. Epäilemättä myös pankkielle itselleen on
 pitemmästä näkökulmasta katsoen edullisinta rekonstruointi
 pankkien todellista tilaa vastaavalle pohjalle.

Kun pankit joutuvat suuremmassa määrässä kuin tähän asti
 omilla varoillaan vastaamaan luotospekulation seurauksista,
 on tämä omiaan vaikuttamaan luotonannon kehitykseen terveeseen
 suuntaan ja estämään menestymismahdollisuuksia vaille olevien
 keinotteluliikkeiden syntymistä, joita viimeinen nousukausi
 loi niin runsaasti.

Ei myöskään ole syytä, kuten tähän asti on tapahtunut,
 pitää pankkiosakkeiden omistajia etuoikeutetussa asemassa pu-
 lan seurausten kestämiseen nähden. Useimpien yhteiskuntaryh-

mien tulot ovat pula-aikana pienentyneet. Työpalkkeihin näh-
 uen on pienetynyt ollut kaikkein suurin. Pankkien noudat-
 tavan korkopoliitiikan johdosta pankkiosakkeet sensijaan ovat
 nousseet ja tuottaneet omistajilleen lisääntyneitä tuloja.
 Unitaksen osakeindeksin mukaan oli pankkiosakkeiden yleisindek-
 si joulukuussa 1932 81,5 pistettä, mutta tammikuussa tänä
 vuonna 106,6 pistettä. Nousu on ei vähemmän kuin 30,8 % yh-
 den vuoden kuluessa ja keskellä pahinta pulaa. Tämä nousu
 ei ole normaalisella pohjalla niin kauan kuin pankkien tileis-
 sä on joukko epävarmoja luottoja, jotka korkean korkokannan
 turvin aiotaan vasta vähitellen poistaa ja siten vapauttaa
 osakkeiden omistajat kaikista vahingoista. Tästäkin syystä on
 poistojen tekemiseen ryhdyttävä heti.

Korkokannan alentamiseksi edelläviitattuja keinoja käyt-
 täen tarvitaan jokin elin, joka valvoo pankkien saneerausta
 osakepääomien ja vararahastojen supistamisen avulla kaikkia
 epävarmoja saatavia vastaavalla määrällä. Tällaiseksi elimek-
 si voitaisiin ajatella n. s. Hynnisen komitean ehdottamaa
 korkolautakuntaa. Samalla olisi ehkä syytä lausua
 vakiinnuttaa jo toiminnassa oleva rahalaitosten yhteislauta-
 kunta, jonka työskentely nykyään lepää yksinomaan vapaaehtoi-
 suuden pohjalla. Siten vaivutettaisiin tarpeellinen valtion

maansa herpaannuttamaan maakehottelua
vaikuttamaan siten taloudellista elämää

- 11 -

vaovonta niinhyvin talletus- kuin antolainauskorkoihin nähden.
Muita lainasääntötoimenpiteitä tuskin tarvittaisiinkaan, kos-
ka niiden lautakuntien tarpeelliksi katsomat toimenpiteet voi-
daan toteuttaa myöskin niillä valtuuksilla, joita valtiovarain-
ministeriöllä ja pankkitarkastusviranomaisilla jo nykyisen
lainasäännön mukaan on. Jos muita lainasääntötoimia kui-
tenkin katsotaan tarpeelliseksi, voisi hallitus siitä tehdä esi-
tyksen eduskunnalle.

Edelläolevan perusteella ehdotamme,

että liikepankit velvoitettaisiin antolainaus-
korkojen alentamistarkoituksessa tileistään poista-
maan ja menetetyt tai epävarmat saatavansa ja käyt-
tämään tähän tarkoitukseen osakepääomaansa sekä va-
rarahastojaan;

että pankkitarkastusvirastolle sekä valtiova-
rainministeriölle annettaisiin tehtäväksi kaikella
ankaruudella valvoa tämän ohjeen noudattamista;

että ulkopuolisen valvonnan tehostamiseksi pe-
rustettaisiin erikoinen korkolautakunta valvomaan
korkokannan kehitystä ja luotonannon laatua; sekä
että rahalaitosten yhteislautakunta lailla va-
kiinnutettaisiin.

Helsingissä helmikuun p:nä 1934.

8/2-34.
-/LI

- 10 -

mien tulot ovat puoleksi pienentyneet. Työväen tuloihin näh-
den on pienentyminen ollut kaikkein suurin. Pankkien nousta-
vasta korkopoliittisista toimenpiteistä senaatti on vastustanut.
Noustaessa ja tuotantoon omista tiloista liian pienet tulot.
Uutuksen osakekannan mukaan oli pankkiosakkeen yleistys-
si joulukuussa 1932 81,5 prosenttia, mutta tammikuussa 1933
vähemmän 108,6 prosenttia. Noin on ei vähemmän kuin 30,8 % ym-
män vuoden kuluessa ja keskeisillä pankeilla. Tämä nousu
ei ole normaalisella pohjalla kuin kassa kuin pankkien tilien-
sä on joulukuussa prosenttia, jotka korkein korkokannan
tulon alenemista vastustavat vähitellen potaat ja siten vapauttaa
osakekannan omistajat kaikista vähennyksistä. Tässäkin tapauksessa on
potaatien tekemiseen ryhtyvä heit.
Korkokannan alentamiseksi edellytettävät keinot käyt-
tämisen tarpeita jokin olin, joka voisi pankkien senaattista
osakekannan ja varainhoitoa, eräpäätämisen avulla kaikilla
epävarmoja saatavia vastaavalla määrällä. Tällaisesta olin-
si voitattaisiin ajatella n. a. Hyvänlainen komitea ehdottama
korkolautakunta. Samalla olisi ehkä syytä lausua
vakiinnuttaa jo toiminnassa oleva rahalaitosten yhteislau-
kunta, jonka työskentely nykyään joudaan yksinomaan vapautto-
sitten pohjalla. Sitten esavutettaisiin tarpeellisen velien

Wiik y. m.: Toimenpiteistä kunnallisen verotuksen uudistamiseksi.

Eduskunnalle.

Vaikka kysymys kunnallisesta verolainsäädäntömme uudistamisesta on ollut pohdittavana yli neljäkymmentä vuotta, ei siinä ole vielä kukaan päästy mihinkään olennaisiin tuloksiin. Tosin on kunnallisia veroja koskevia lakeja maassamme maailmanodan jälkeisenä aikana useissa kohdin muutettu, mutta muutokset eivät ole kuitenkaan koskeneet varsinaisesti itse veroperusteita, maatalouskiinteistöjen verotusta lukuunottamatta. Suurin piirtein katsoen on kunnallisverotuksemme yhä edelleen samalla vanhanaikaisella kannalla, jonka pohja luotiin viime vuosisadan loppupuolella.

Nykyinen kunnallisverolainsäädäntömme rakentuu sille pohjalle, että pääasiassa vain tuloa verotetaan. Tämä kunnallinen tulovero on taasen luonteeltaan n. s. jakovero, s. o. verotuksella kunakin vuonna koottava määrä jaetaan verovelvollisten kesken suoritettavaksi veroäyri-luvun perusteella.

Nykyisessä kunnallisessa tuloverotuksessamme on epäilemättä suurin epäkohta siinä, että vero on samansuuruinen jokaiselta veroäyri-ltä, kokonaan riippumatta siitä, onko vero maksettava suurista vaiko pienistä tuloista. Tällä tavalla ei kunnallisessa tuloverotuksessa oteta huomioon n. s. maksukykyisyyden periaatetta, joka on kuitenkin nykyaikaisen verotusteorian pääperiaate. Valtiolla menevässä tulo- ja omaisuusverossa sensijaan on asteittaisen nousun periaate jo otettu käytäntöön, niin että suuremmista tuloista on maksettava suhteellisesti suurempi prosentti veroja kuin pie-

nemmistä. Tätä periaatetta olisi ehdottomasti sovellettava myös kunnalliseen tuloverotukseen. Näin on jo tapahtunut erinäisten ulkomaiden kunnallisverotuksessa. Niinpä läntisessä naapurimaassamme Ruotsissa on meikäläisen tapaisen kunnallisen tuloveron — tosin meikäläistä monissa olennaisissa kohdin vähätuloisille edullisemman — ohella erityinen kunnallinen progressi-vero, joka kohdistuu keski- ja ylempien tuloluokkien tuloihin ja omaisuuteen lisäverona.

Korjattava olisi kunnallisen tuloverotuksen yhteydessä myös se epäkohta, ettei nykyinen kunnallinen verotuksemme myönnä riittävää verovapaata toimeentulominimiä, vaan on veroa maksettava sellaisestakin tulosta, joka tuskin riittää edes vaatimattomimpaan elatukseen. Samaten olisi määrättävä lasten sekä muiden läheisten omaisten elättämisestä oikeus kohtuulliseen verovähennykseen.

Kunnallisessa verotuksessamme on edellämainittujen epäkohtien ohella muitakin olennaisia puutteellisuuksia. Huomattavin niistä on se, että kunnallinen verotusjärjestelmämme perustuu, niinkuin edellä on jo huomautettu, miltei yksinomaan yhteen veroon, nimittäin tuloveroon. Paitsi sitä, että tulon verottamiseen perustuva yhdenveron järjestelmä on omaansa johtamaan tulojen salaamiseen, johtaa se myös siihen, että kunnallinen verorasitus siirtyy kohtuuttomassa määrässä palkkatuloista elävän väestönosan kannettavaksi. Huomattavaksi

ta
ken-
00
onsa
at

omansa herpaannuttamaan maakeinotellua ja vaikuttamaan siten taloudellista elämää tervehdyttävästi. Tätä veroa ei olisi tehtävä pelkästään kiinteistöjen vaihdossa kannettavaksi, vaan säännölliseksi veroksi, joka perustuisi edellä mainittuihin maan arvioimisiin sillä tavoin, että määrävuosien kulluttua toimitetuissa maanarvioimisissa selville saatu maan arvon nousu joutuu asteittain ylenevän verotuksen alaiseksi.

Tahtoisimme vielä mainita erikseen asuntoylellisyysveron sellaisena veromuotona, joka voitaisiin harkita kunnallista verotusta uudistettaessa. Asuntohuoneiston laajuus on myös yksi niitä tunnusmerkkejä, jotka osoittavat verovelvollisen maksukykyä. Niin ollen on paikallaan, että, mikäli jonkun verovelvollisen asuntohuoneiston huoneiden lukumäärä nousee hänelle normaaliseksi katsottavaa suuremmaksi, normin ylittävä asuintila asetetaan asteittain nousevan verotuksen alaiseksi.

Lopuksi haluamme tähdentää sitä seikkaa, että kunnille olisi edellä lueteltujen veromuotojen lisäksi varattava mahdollisuus ottaa, mikäli niitä haluavat, käytäntöön muitakin verotuksen muotoja. Muiden maiden kunnallisverotuksessa tapaamme useitakin sellaisia veromuotoja, joiden soveltaminen olisi meilläkin kunnille sallittava.

Edellä esittämämme perusteella saamme kunnioittaen ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 1934.

K. H. Wiik.
Aino Lehtokoski.
Yrjö Räisänen.
Viljo Rantala.
A. A. Lastu.
Emil Jokinen.
Urho Kulovaara.
Isak Penttala.

että hallitus mahdollisimman pian ryhtyisi toimenpiteisiin kunnallisen verotuksen uudistamiseksi siihen suuntaan,

1) että yleisen tuloveron alaisia tuloja kunnalle verotettaessa sovellettaisiin asteittaisen nousun periaatetta, ja määrättäisiin riittävän korkea verovapaa toimeentulominimi;

2) että tuloveron rinnalla otettaisiin vastaisessa kunnallisessa verotuksessa käytäntöön erinäiset objekti-verot, joista esimerkkeinä mainittakoon sellaiset kiinteistöverot kuin maanarvovero ja rakennusvero, erilaiset elinkeinoverot, joita asetettaessa kuitenkin olisi otettava huomioon eri tulolähteiden erilainen yhteiskunnallinen luonne, sekä pääoma-vero;

3) että kunnallisessa verojärjestelmässä otettaisiin käytäntöön säännöllinen asteittain nouseva maanarvonnousuvero, jonka olisi kohdattava määräaikaissa maan arvioissa ilmenevää maanarvojen erotusta;

4) että säädettäisiin asteittain nouseva kunnallinen asuntoylellisyysvero; sekä

5) että kunnille varataan mahdollisuus ottaa käytäntöön muitakin kuin edellämäinittuja veromuotoja.

Alpo Lumme.
Albin Koponen.
Jussi Lonkainen.
Hilja Pärssinen.
M. Ampuja.
Akseli Kanerva.
V. A. Komu.
V. Voionmaa.

osaksi puheenaolevan seikan vuoksi kehitys on meidän maassamme varsin arveluttavassa määrässä kulkenut siihen suuntaan, että palkallaeläjät saavat maksaa suurimman osan kunnallisista veroista. Kun v. 1913 lasketaan kaikissa maamme kaupungeissa taksoitetuista tuloista palkkatulojen muodostaneen 44.6 %, elinkeinosta tai liikkeestä saatujen tulojen 39.9 % ja kiinteistötulojen 15.5 %, on palkkatulojen prosenttimääräksi v. 1932 laskettu 65.2, elinkeinosta tai liikkeestä saatujen tulojen 20.5 ja kiinteistötulojen 14.3. Kun siis vajaan 20 vuoden aikana kaupunkiemme palkannauttijain vero-osuus on noussut noin 50 %:lla, ei tällainen nurinkurinen kehitys saata olla vaikuttamatta katkeruutta synnyttävästi niissä, jotka tuntevat joutuneensa yhä raskastamman verotaakan alaisiksi, ennen kaikkea niissä vähävaraisissa, joita samaan aikaan valtiokin on, varsinkin välitöntä verotusta huomattavasti lisäämällä, raskaasti verotuksella rasittanut. Näin ollen tunnustetaan yhä yleisemmin maassamme, että kunnalliseen verotusjärjestelmämme on kunnallisen tuloveron rinnalle saatava muita veromuotoja.

Tärkein korjaus nykyisiin verotusoloihin olisi se, että kunnallisverotuksessa otetaan käytäntöön n. s. objekti-vero, joissa voidaan soveltaa erikoisesti käytäntöön n. s. hyödyn ja korvauksen periaatetta. Objekti-verotus olisi kunnallisessa verotusjärjestelmässä ennen kaikkea kohdistettava kiinteistöihin. Alkua kiinteistöverotukseen on jo olemassa nykyisessä kunnallisessa tuloverosammekin, koskapa siinä ei kiinteistötuloista saada vähentää kiinnitetyn velan korkoja. Juuri kiinteistöverotus on se ala, jossa hyödyn ja korvauksen periaatteen toteuttaminen on välttämättömyys, koska kiinteistöt suoranaaisesti hyötyvät sellaisista kuntien toimenpiteistä kuin katujen ja teiden laittamisesta, viemärien ja vesijohtolaitosten rakentamisesta, liikennesuhteiden edistämisestä j. n. e.

Kiinteistöverotus saatettaisiin ottaa monenmuotoisena käytäntöön. Yhtenä tällaisena verona on mainittava maanarvovero. Sen puolesta puhuu sekin seikka, että sen avulla saataisiin pohja myöhemmin puheeksi tulevan maan ansiottoman arvonnousun verotuksen järjestämiselle. Toisena kiinteistöveron muotona on mainittava rakennusvero. Muitakin objekti-veroja kuin kiinteistöverot on ajateltavissa. Sellaisina saattanevat myöskin tulla kysymykseen erinäiset elinkeinoverot, joskin on osoittautunut vaikeammaksi niitä ottaa käytäntöön kuin kiinteistöveroja. Niitä järjestettäessä olisi lainsäätäjän kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että tulolähteitä verotuksella kohdattaessa lieene otettava huomioon myöskin näiden erilainen yhteiskunnallinen luonne, esim. siten, että osuuskuntien liiketoimintaa ei ole verotettava yhtä raskaasti kuin yksityisten liikkeiden. Edelleen saatetaan kunnallisena objekti-vero tulla kysymykseen pääomaverotus, jolla voitaisiin kohdata n. s. vakautettuja tuloja s. o. pääomasta lähteviä eli korkotuloja, jotta nämä kunnallisverotuksessa joutuisivat raskaamman verotuksen kohteeksi kuin n. s. vakautamattomat tulot, s. o. työväen ja virkamiesten palkkatulot.

Kunnallisen verotuksen uudistamisessa ei olisi kuitenkaan tyydyttävä vain edellämäinintuntapaisten objekti-vero-asettamiseen kunnallisen tuloverotuksen rinnalle. Kunnille olisi varattava tilaisuus saada itselleen tuloja muullakin tavoin. Erityisesti tahtoisimme kiinnittää huomiota siihen, että meillä olisi vihdoin saatava mahdollisuus n. s. maan ansiottoman arvonnousun verotamiseen, kuten on jo asianlaita useissa muissa maissa. Tällaisen verotuksen järjestämisestä on erityisesti nykyhetkellä pidettävä tärkeänä, koska pulan aikana alimmalleen painuneet tonttien ja maatilain hinnat alkavat lähiaikoina varmaankin jälleen kohota. Kuten sekä teoria että käytäntö osoittavat, tämän veron aikaansaaminen on

Lahtela y. m.: Kunnallisverojen ja palovakuutusmaksujen perimisestä paremmalla etuoikeudella kiinnitetyt saatavat.

Eduskunnalle.

Viime vuosien aikana ovat suurella osalla väestöä jääneet verot maksamatta ja siinä pakkohuutokauppayöryssä, joka kautta maan on vaivonnut, ovat kunnat jääneet saamatta suuren määrän verosaataviaan niissä pakkohuutokaupoissa, joissa myytävät omaisuudet ovat olleet kiinnitetyillä veloilla rasitettut.

Se, että kunnat ovat menettäneet verosaatavansa niiden hyväksi, joilla on ollut myytäviin omaisuuksiin kiinnitettyjä saatavia, on entistä selvemmin osoittanut sen kauan aikaa sitten havaitun epäkohdan, että lainsäädäntöömme olojen muuttumisen vuoksi on jäänyt sellainen aukko, että kiinnitetyt saatavat ovat menneet etuoikeuteen nähden verosaatavien edelle, vaikka aikaisempien olojen vallitessa vanhemman lainsäädännön mukaan on ollut päinvastoin, kuten se maakaaren 17 luvun 3 §:stä ja v. 1868 annetun kiinnityssasetuksen 22 §:n 4 mom:sta näkyy. Maakaaren mainitun §:n mukaan oli kiinteistö 3 vuoden veron panttina ja oli sillä parempi oikeus kuin kiinnitetyillä saatavalla. Nykyisenä aikana, jolloin ovat tulleet käyntiin uudet verotusmuodot, tulkitaan mainittujen säännösten koskevan vain niitä veroja, jotka maantallin mukaan kannetaan, monissa tapauksissa ei edes näitäkään. Lainsäädäntöä olisi pitänyt kehittää sitä mukaa kuin verotusta on kehitetty, jotta verojen perimisen varmuus olisi taattu. (Vaikka me hyväksymmekin sen periaatteen, että kiinnitysvakuutta vas-

taan lainatun saamisen tulee olla turvattu, niin ei siinä voida kuitenkaan mennä niin pitkälle, että se tulee parempaan asemaan kuin verosaatava on. Jos kiinnitetyille saatavalle tunnustetaan parempi oikeus kuin verosaatavalle, on siitä seurauksena, että henkilöt, jotka kuuluvat samaan veronmaksajajoukkoon, joutuvat vastaamaan kiinnitysvakuutta vastaan lainaa saaneen verovelat.

Kun nykyään on tullut tavaksi kiinnittää velan maksamisen vakuudeksi miltei kaikkea omaisuutta, vieläpä omaisuuden käytön rajoituksiakin, on tilanne kehittynyt ja yhä edelleen kehittyy sellaiseksi, jota kunnallistalouden ja veronmaksajain kannalta ei voi pitää oikeudenmukaisena eikä oikeaa kehityssuuntaa osoittavana. Jos nykyinen olotila saa edelleen kehittyä ilman suunnan muutosta voi se herpaannuttaa veronmaksutahtoa, ehkäpä viedä väärinkäytöksiinkin nykyisen tavaksi muodostuneen haltijavelkakirjajärjestelmän yleiseen käyttöön tultua.

Kun omaisuuden palovakuuttaminen ja vakuutusten voimassapitäminen on kunnallisverojen saamisen ja erittäin kiinnitetyjen y. m. velkain maksamisen kannalta katsoen perin tärkeä, olisi nähdäksemme tarpeellista, että puutteelliseksi käynyt lainsäädäntö kehitettäisiin sellaiseksi, että siinä palovakuutusmaksut myöskin saatettaisiin kiinnitettyjen saatavain edelle.

Se, miten monen vuoden ajalta verot ja

verotus olisi kunnallisessa verotusjärjestelmässä ennen kaikkea kohdistettava kiinteistöihin. Alkua kiinteistöverotukseen on jo olemassa nykyisessä kunnallisessa tuloverosammekin, koskapa siinä ei kiinteistötuloista saada vähentää kiinnitetyn velan korkoja. Juuri kiinteistöverotus on se ala, jossa hyödyn ja korvauksen periaatteen toteuttaminen on välttämättömyyttä, koska kiinteistöt suoranaissimmin hyötyvät sellaisista kuntien toimenpiteistä kuin katujen ja teiden laittamisesta, viemärien ja vesijohtolaitosten rakentamisesta, liikennesuhteiden edistämisestä j. n. e.

nille olisi varattava tilaisuus saada itselleen tuloja muullakin tavoin. Erityisesti tahtoisimme kiinnittää huomiota siihen, että meillä olisi vihdoin saatava mahdollisuus n. s. maan ansiottoman arvonnousun verotamiseen, kuten on jo asianlaita useissa muissa maissa. Tällaisen verotuksen järjestämistä on erityisesti nykyhetkellä pidettävä tärkeänä, koska pulan aikana alimmalleen painuneet tonttien ja maatilain hinnat alkavat lähiaikoina varmaankin jälleen kohota. Kuten sekä teoria että käytäntö osoittavat, tämän veron aikaansaaminen on

Liite 3 v. v. jouluk 8/2-34

Eduskunnalle.

Työttömyys on maassamme edelleen varsin rasittava, mutta erikoisesti kiintyy huomio työttömyystilanteen sisäisiin muutoksiin. Sensijaan että työmarkkinat ovat maaseudulla vilkastuneet, on työttömyys pysynyt kaupungeissa ja kauppaloissa suunnilleen entisen suuruisena, toisissa tapauksissa se vieläpä on laajentunutkin. Niinpä vuoden 1932 helmikuussa oli kaikista ilmoitetuista työttömistä kaupunkien työttömiä 25,5 % ja maaseudun työttömiä 74,5 %. V:n 1933 helmikuussa olivat vastaavat luvut 33,8 % ja 66,2 %. Mutta vuoden 1933 lopussa työttömyyden määrästä oli 55,3 % kaupungeissa ja vain 44,7 % maaseudulla. Kaupunkien ja maaseudun työttömyyden suhde on aikaisempaan verraten siis viime vuoden kuluessa muuttunut miltei päinvastaiseksi. Tänä aikana on työttömien kokonaismäärä alentunut siten, että kun virallisten tilastojen mukaan vuoden 1932 helmikuussa oli työttömiä kaikkiaan 87,857 henkeä, oli heitä vuoden 1933 helmikuussa 69,386 ja vuoden 1933 lopussa 41,026. Mutta kaupunkien työttömyys ei samaan aikaan ole juuri ensinkään alentunut, sillä vuoden 1932 helmikuussa oli kaupunkien työttömiä 22,299, vuoden 1933 helmikuussa 23,460 ja vuoden 1933 lopussa 22,688 henkeä. Voidaan siis todeta, että työttömyys on pysytellyt entisen suuruisena kaupungeissa työttömyyden kokonaaisuudessaan lieventyessä. Työttömyyspolitiikan täytyy siis kiinnittää - kuten tietävästi joissakin määrin on tapahtunutkin - erikoinen huomio kaupunkien työttömyyteen. Erikoisesti on huomautettava työttömyyden suuruudesta sellaisissa kaupungeissa kuin Helsingissä ja Viipurissa.

Jos taas tarkastellaan kaupunkien työttömien ammatteja, havaitaan, että huomattava osa kaupunkien työttömistä on sellaisia ammatti- tai sekatyöläisiä, jotka ovat hankkineet toimeentulonsa ensisijassa rakennustöissä. Tämä näkyy m. m. Helsingin työvälistysoimiston tilastoista kuluvaan vuoden tammikuun 27 p:nä päättyneeltä viikolta. Silloin oli toimistoon ilmoittautuneita kaikkiaan 6926 miestä ja 3207 naista. Näistä oli varsinaisissa rakennusammateissa työskennelleitä 2322 miestä ja 414 naista. Mutta näiden lisäksi tulee 900 miestä ja 400 naista, jotka suurimmaksi osaksi ovat saaneet ansionsa rakennustyöstä ja lisäksi 183 putkityöläistä, jotka niinkään ovat

työskennelleet etusijassa rakennusteollisuudessa. Tämän mukaan olisi kaikista ilmoittautuneista 41,6 % sellaisia, jotka joko kokonaan tai suurimmaksi osaksi olivat saaneet ansionsa rakennusteollisuudessa. On muistettava, että Helsinki on myös huomattava teollisuus- ja liikekaupunki, joten ilmoittautuneiden joukossa on ilmeisesti huomattavampi määrä teollisuuden ja liikealan työttömiä kuin useissa muissa kaupungeissa, joissa rakennusalan työttömät todennäköisesti muodostavat vielä suuremman osan kuin Helsingissä.

Kun siis pohditaan toimenpiteitä kaupunkien työttömyyden lieventämiseksi, pitäisi ilman muuta olla selvä, että erikoinen huomio on kiinnitettävä rakennusalan työttömyyteen.

Työttömyyden vastustamistoimenpiteissä on allekirjoittaneiden käsityksen mukaan ollut havaittavissa huomattavia puutteellisuuksia m.m. siinä, että valtio on yleensä järjestänyt yleisiä töitä pula-aikana vähemmän kuin ennen ja että näistä töistä aivan riittämätön määrä on ollut sellaisia töitä, jotka olisivat ammattitaitoisille tarjonneet tilaisuuden työskennellä omassa ammatissaan. Mainittakoon tässä yhteydessä, että valtion talousarviossa yleisiin töihin varatut määrärahat ja työttömyysmäärärahat olivat v. 1932 yhteensä 31,1 % pienemmät kuin v:n 1930 budjetissa, v. 1933 20,0 % ja v. 1934 taas 28,7 % pienemmät kuin vuoden 1930 budjetissa.

Kun nykyisin kaikki seikat osoittavat työttömyyden olevan raskasta nimenomaan rakennusammateissa ja kun allekirjoittaneiden käsityksen mukaan työttömyyden torjumista tarkoittavien toimenpiteiden päämuotona pitäisi olla vapaiden töiden aikaansaaminen, olisi valtiovallan kiinnitettävä erikoista huomiota niihin mahdollisuuksiin, joita on olemassa rakennustoiminnan vilkastuttamiselle.

Tällöin herää tietenkin kysymys, onko odotettavissa yksityisen yritteliäisyyden vilkastumista tällä alalla. Ei voida tietenkään jättää huomioonottamatta, että useat teollisuuslaitokset ja varsinkin vientiteollisuutta harjoittavat yritykset ovat viime aikoina teettäneet huomattavia tehdaslaitoksiensa laajennustöitä ja että tämänluontoinen rakennustoiminta tulee todennäköisesti edelleenkin jatkumaan ainakin jossakin määrässä. Mutta tämä rakennustoiminta ei tuota lievennystä kaupunkien työttömyyteen. Kaupungeissa taas huomattavin rakennustoiminta on tapahtunut ja tapahtuu vastakin huone-
rakennuksen alalla. Kansan yleisen köyhtymisen vuoksi asuntojen ky-

Vaikka valtion työttömyysneuvoston sihteerin, hallituksen

syntä on kuitenkin paljon supistunut. Siitä ja muista pula-ajan ilmiöistä on johtunut, että vuokrataso on kaupungeissa varsin huomattavasti laskenut. Vaikka edulliset rahamarkkinat, tarveaineiden alentuneet hinnat ja alhaiset työpalkat kehoittaisivat rakennusyritteliisyyteen, ei sitä synny niin kauan, kuin vuokrat pysyvät alhaisina. Mutta vuokratason on taas vaikea kohota niin kauan, kuin kaupungeissa vallitsee laajaa työttömyyttä ja sen välittömästi ja välillisesti aiheuttamaa köyhyyttä ja tulojen vähyyttä. Allekirjoittaneiden käsityksen mukaan voi siis tässä suhteessa tapahtua muutos parempaan päin vain aivan hitaasti, ellei valtiovalta tee rohkeaa ja suurisuuntaista aloitetta.

Lyhyesti sanoen ovat allekirjoittaneet siis sitä mieltä, että kaupunkien nykyistä vaikeata työttömyyspulmaa, johon liittyy myöskin kysymys liian alhaiseksi painuneesta palkkatasosta kaikkine niin hyvin julkiselle taloudelle kuin teollisuudelle ja kaupalle koituvine vahingollisine seurauksineen, ei voida ratkaista, ellei valtiovalta ryhdy toteuttamaan ainakin eräissä sellaisissa kaupungeissa, joissa työttömyys on erittäin vaikea, riittävän suurta rakennustyöohjelmaa. Valtiolla on käsityksemme mukaan siihen kaikki mahdollisuudet. Toisaalta taas, sikäli kuin tällantapaisilla valtion toimenpiteillä saadaan syntymään suurempaa vilkkautta nimenomaan rakennustoiminnassa, seuraa siitä, että myöskin yksityinen rakennustoiminta elpyy, josta paitsi rakennustoiminnasta riippuvainen laaja rakennustarviketuotanto, jota sisältyy moneen eri teollisuudenhaaraan, pääsee sekin käyntiin ja synnyttää vuorostaan uusia työtilaisuuksia. Valtion vilkkaalla rakennustoiminnalla olisi siis käsityksemme mukaan tällä hetkellä sekä välittömästi että välillisesti sangen suuri ja elvyttävä vaikutus koko taloudelliseen elämään.

Vaikka allekirjoittaneet ovatkin sitä mieltä, että valtion rakennustoimintaa ei ole arvosteltava esim. "kannattavaisuutensa" suhteen samasta näkökulmasta kuin yksityisen, liikevoittoon nojautuvan yritteliäisyyden toimintaa, olemme tietenkin selvillä myöskin siitä, että valtiokaan ei voi rakentaa vain rakentamisen vuoksi. Rakennusten täytyy tietysti olla tarpeen vaatimia. Mutta sellaisia rakennustöitä valtiolla on edelleenkin suoritettava, t.s. töitä, jotka sen täytyy lähimpinä vuosien aikana joka tapauksessa suorittaa. Sellaisten rakennustöiden suorittamisesta tässä on lähinnä puhe.

Vaikka valtion työttömyysneuvoston sihteeri, hallitussihteeri E. Kahra suhtautuukin v. 1932 julkaistussa mietinnössään kielteisesti rakennustöihin, on hänenkin kuitenkin pakko myöntää, että yleisiin töihin tarkoitettujen määrärahojen suurten supistusten vuoksi on "kuitenkin tärkeitäkin valtion rakennushankkeita jäänyt toteuttamatta. Sellaisina voidaan mainita Helsingin ja eräiden toisten paikkakuntien ~~postit~~ postitalot, eräät uudet asematalot, eräät sairaalarakennukset ja koulurakennukset, jotka joka tapauksessa on lähitulevaisuudessa rakennettava." Ylläolevaan sisältyy siis asiantunteva ja puolivirallinen todistus sille väitteelle, jonka ylempänä olemme esittäneet toteutumistaan odottavista rakennustöistä. Eräiden rakennustöiden toimeenpanosta on mainitun mietinnön julkisuuteen tulon jälkeen jo lopullisesti päätetty, mutta useat rakennustyöt, jotka myöskin voitaisiin nykyisenä ajankohtana panna alulle, odottelevat yhä vuoroaan. Osoitukseksi siitä, että suoritettavana olisi riittävästi todella tarpeellisia töitä, mainittakoon lisäksi, että Rautatiehallituksessa pidetään lähivuosien työohjelmassa m.m. Sortavalan asemarakennusta, tavaramakasiinin rakentamista Turkuun ja sen yhteydessä olevaa elikäytävärakennusta, jonka lisäksi rautateiden suunnitelmiin sisältyy tavararatatapihan ja vedenottopaikan rakentaminen Riihimäelle ja ratapihan uudelleen järjestely Kouvolassa, missä ~~tois~~ töissä myöskin avautuisi joskaan ei varsinaisia huonerakennustöitä kuitenkin rakennusammattaja lähellä olevia vapaita töitä työläisille. Erikseen haluaisimme viitata maamme sairaalalaitoksen kehittämiseen. Maamme tullessa itsenäiseksi oli sairaanhoitolaitoksemme jäänyt suunnattomasti jäljelle siitä kehityksestä, mikä sillä alalla lääketieteessä tapahtuneen kehityksen mukaisesti muualla Pohjois-Euroopassa oli viimeisinä vuosikymmeninä tapahtunut. Näin oli m.m. tuberkuloosi- ja mielisairashoidon sekä varsinaisen sairashoidon laita. Kuluneina vuosina on oloja voitu entisestään osittain huomattavastikin parantaa, oli sitten kysymys tuberkuloosi- tai ~~mielis~~ mielisairashoitolaiteksista tahi varsinaisista lasarettisairaaloista. Kuluvankin vuoden menoarvioon on eduskunta hyväksynyt määrärahat Turun läänin lääninsairaalaan ja Porin yleistä sairaalaa varten siinä mielessä, että edellistä kuntien kanssa yhteistoiminnassa laajennettaisiin ja Porin sairaala samoin kuntien kanssa yhteistyössä rakennettaisiin kokonaan uudelleen. Valtion osuus Turun lääninsairaalan laajennustyössä tekee

ennakkolaskelmien mukaan 9 miljoonaa markkaa ja Porin sairaalarakennuksessa 10 miljoonaa markkaa. Samoin on suunniteltu kuluvan vuoden työttömyysmäärärahoilla laajennettavaksi Rovaniemen yleistä sairaalaa, rakennuskustannusten ollessa n. 3,5 miljoonaa markkaa. Mutta paljon kipeän tarpeen vaatimia uudistuksia on edelleen useisiin valtion lasarettisairaaloihin nähden olemassa. Niinpä on Oulun lääninsairaala aivan ensi tilassa uudelleen rakennettava kustannusten noustessa n. 6 miljoonaan markkaan. Hämeenlinnan lääninsairaalaan on rakennettava uusi talousrakennus, jonka kustannusarvio on 2 miljoonaa markkaa. Samoin on Kuopion lääninsairaala sekä Jyväskylän ja Joensuun yleisiä sairaaloita läheisessä tulevaisuudessa laajennettava. Uusi valtion sairaala on ensi tilassa rakennettava Kemiin sen kustannusarvion ollessa n. 4 miljoonaa markkaa. Erikoisesti ahdas, vanhentunut ja tarkoitustaan vastaamaton on Helsingin yleinen sairaala, jota myöskin kutsutaan yliopiston sairaalaksi, koska siinä annetaan opetusta lääkäreiksi valmistuville. Tälle sairaalalle valmistuu uusi naistentautien- ja synnytysosasto kuluvana vuonna. Eduskunta on myöskin lausunut toivomuksen, että tämän jälkeen hetimiten ryhdyttäisiin rakentamaan sairaalalle edellä mainitun osaston kanssa samalle tontille uutta lastentautienosastoa, minkä uudelleen rakentaminen todella onkin kipeän tarpeen vaatima. Samaa on kuitenkin sanottava myöskin muista sanotun sairaalan osastoista. Kustannusarvio koko sairaalaa varten on n. 170 miljoonaa markkaa, joten sitä varten olisi hyväksyttävä useamman vuoden rakennussuunnitelma. Sanotusta kustannusarviosta tekevät kosketellun lastenosaston ja sen mukana siirrettävän kättilöopiston rakennuskustannukset 18-20 miljoonaa markkaa. Uusien sairaalaosastojen rakennusten kautta vapautuisi suuret määrät tontteja joko toisiin valtion tarkoituksiin käytettäviksi tai myytäviksi.

Viimeksi kosketeltuun yliopiston sairaalas suunnitelmaan sisältyy myös uusi rakennus Helsingissä olevalla valtion sairaanhoitajatarkoululla, joka samoin on ensi tilassa rakennettava. Samaa on sanottava Viipurin sairaanhoitajatarkoulusta, joka jo kauan aikaa on ollut suunnitelman alaisena ja jota varten on kerran valtion tulo- ja menoarvioonkin merkitty määräraha, vaikka rakennusyritys väliintulleiden pulavuosien vuoksi toistaiseksi jäi sikseen. Sen kustannusarvio on 8 miljoonaa markkaa.

Samantapaisia laajoja ja lähimpien vuosien aikana joka tapauksessa suoritettavia rakennustöitä voidaan esittää useilta muiltakin hallinnon aloilta. Mainitsemme tässä vielä esim. valtion koulujen uudisrakennustyöt. Oppikoulujen rakennuksia pitäisi joko laajentaa tai kokonaan uusia useilla paikkakunnilla. Tällaiset koulurakennustyöt odottavat toteutumistaan m.m. Kakisalmissa, Haminassa, Vaasassa, Porissa, Hämeenlinnassa, Viipurissa, Turussa, Lappeenrannassa, Joensuussa, Raumalla ja Helsingissä. Tällaista työtä kaivataan myöskin työttömyyden ankarasti pitelössä Savonlinnassa, missä eräs vanha oppikoulu - toistaiseksi tosin yksityinen - tarvitsisi uuden rakennuksen.

Myöskin postihallituksen toimipiirissä pidetään lähivuosien rakennusohjelmassa useita suuria töitä, joista muutamat on suoritettava aivan lähiaikoina. Sellaisista mainitsemme Helsingin ja Riihimäen postitalot, jotka olisi pantava alulle tai rakennettava kuluvan vuoden aikana. Myöskin on Kuopioon rakennettava postitalo aivan ensi tilassa. Mänttään on suunnittelun alaisena yhteinen posti- ja poliisitalo. Vaikkei nimenomaan kaupungeissa tapahtuvina rakennustöinä kuitenkin kipeään tarpeeseen tulevana rakennustöinä olisi suositeltava myöskin Suojärven, Kemijärven, Salmijärven ja Sotkamon postitaloja.

Tässä yhteydessä ei myöskään ole unohdettava niitä rakennushankkeita, joita vankeinhoitolaitoksella ja puolustuslaitoksella on. Vankeinhoitolaitoksen työohjelmassa on m.m. Riihimäen keskusvankilan rakentaminen. Puolustuslaitoksen rakennusohjelmassa odottavat vuoroaan monet suurehkot työt.

Tällaisen pinnallisenkin luettelon perusteella voidaan todeta, että tarpeellisia ja lähivuosina joka tapauksessa esille tulevia rakennushankkeita on valtion eri laitosten työsuunnitelmissa siis aivan riittävästi.

Kun näiden töiden tarkoituksena on toisaalta tehokkaasti vähentää laajaa kaupunkityöttömyyttä ja toisaalta panna alulle vilkkaampi toiminta yleensä rakennusteollisuudessa, täytyy niiden olla riittävän suuria, jotta niiden vaikutus mainituissa suhteissa olisi odotusten mukainen. Ottaen huomioon, että kansan veronmaksukyky ei kuitenkaan voida vakavitta haittoitta rasittaa näistä töistä johtavilla menoilla, ei tarkoitukseen tarvittavia varoja olisi otettava

valtion suunnollisista tulolähteistä vaan tarkoitukseen olisi käytettävä lainavaroja.

Lainavarojen käyttöön kehoittaa sekin, että rahamarkkinat ovat viime aikoina sangen suuresti helpottuneet. Toimettomia pääomia on kertynyt rahalaitoksiin meidän oloissamme varsin runsaasti. Tämän yleisesti tunnetun tosiasian osoittamiseksi emme pidä tarpeellisena tässä esittää yksityiskohtaisia numeroita. Ei ainakaan toistaiseksi ole näkynyt merkkejä siitä, että yksityisten yrittäjien luottamus olisi siinä määrin palannut, että helpottuneita rahamarkkinoita olisi käytetty laajassa mitassa uuden yritteliäisyyden alulepanemiseksi, vaan niitä on käytetty hyväksi etupäässä kalliskorkeisten lainojen konvertoimiseksi. Jos pääomat jäävät käyttämättöminä seisomaan, merkitsee se ennen pitkää kaikkien mielestä vahingollisen deflationistisen ilmiön jatkumista ainakin sikäli, että hintataso pysyy matalalla. Tässäkin suhteessa valtiovallalla olisi suoritettavanaan tärkeä tehtävä. Ja sen se suorittaa parhaiten ottamalla kotimaisia valtiolainoja, joita nykyisin olisi epäilemättä helposti saatavissa.

Esittämälläme tavalla panisi valtio alulle rakennustoiminnan, joka oikein keskitettynä todennäköisesti aikaansaisi suuremman vilkkauden yksityisessäkin rakennusyritteliäisyydessä. Samalla valtio saisi liikkeelle niitä pääomia, jotka nyt luottamuksen puutteessa seisovat käyttämättöminä luottolaitoksissa. Näiden toimenpiteiden sekä välitön että välillinen vaikutus tulisi allekirjoittaneiden käsityksen mukaan olemaan varsin huomattava.

Kuten muistettaneen ehdotti Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä edellisille valtiopäiville 300 milj. markan suuruisen määrärahan käyttämisestä työttömyyden torjumiseksi. Eduskunta lisäsi hallituksen tähän tarkoitukseen esittämää määrärahoja kaikkiaan 165 milj. markalla. Allekirjoittaneet ovat kuitenkin ~~mitä~~ edelleen sitä mieltä, että viime syksynä ehdotettu summa ei ollut millään tavoin liian suuri, vaan että yllä esittämälläme tavalla siis hankitaan ainakin 150 milj. mk., joka summa käytettäisiin nimenomaan rakennustoiminnan elvyttämiseen kaupunkityöttömyyden lieventämisen merkeissä.

Kaikkeen ylläolevaan viittaten ehdotamme Eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti laadittaisi laajan ja etusijassa kaupunkeihin keskitetyn rakennustyösuunnitelman, johon otettaisiin lähivuosina joka tapauksessa suoritettavaksi tulevia valtion rakennustöitä;

että hallitus tämän suunnitelman toteuttamiseksi kiireellisesti valmistaisi esityksen 150 milj. markan suuruisen kotimaisen obligatiolainan tai yhteisesti mainittuun summaan kohoavien obligatiolainojen ottamisesta; sekä

että tälle pohjalle perustuva valtion rakennustoiminta pantaisiin alulle jo vuoden 1934 kuluessa.

Pekkala y. m.: Maatalouden velkain vakauttamisesta.

Eduskunnalle.

Suomen maanviljelijäin velkaantumisesta on viime vuosien kuluessa suoritettu useitakin eri tutkimuksia. Niinpä suoritti tri O. W. Willandt Taloudellisen neuvottelukunnan maatalousjaoston toimesta tutkimuksen maanviljelijäin velkasuhteista vv. 1929—30 vaihteessa yhteensä 307 maatalouskirjanpitotilalta, 711 pienviljelmien olosuhteiden tutkimiseen käytetyltä tilalta ja erikseen 771 tilalta, joilta tietoaaines kerättiin Taloudellisen neuvottelukunnan toimesta julkaistuu erikoisjulkaisuun „Maatalouden velkaantumisesta Suomessa”. Valtioneuvoston määräyksestä toimitti Tilastollinen päätoimisto vastaavanlaisen tutkimuksen tulo- ja omaisuusverolautakunnille v. 1932 jätettyjen veroilmoitusten perusteella, koskien tämä tutkimus siis velkasuhteita vuoden 1931 lopussa ja käsittäen 25,307 maanviljelijää. Osuuskassojen Keskuslainarahasto Oy. puolestaan suoritti vastaavanlaisen tutkimuksen lähettämällä toukokuun 21 p:nä 1932 1,410 osuuskassalle kyselykaavakkeen, jotka kassan hallituksen jäsenten oli täytettävä. Tiedot saatiin 1,286 kassalta ja käsittävät ne tiedot 212,500 maanviljelijän velkasuhteista 457 maalaiskunnan alueelta. Lopuksi on Pellervo-Seuran markkinatutkimuslaitos suorittanut tutkimuksia maanviljelijäin velkaoloista vuosien 1932—33 vaihteessa, ollen nämäkin tutkimukset suoritettu veroilmoitusten perusteella.

Puuttumatta tässä yksityiskohtaisemmin mainittujen tilastojen tarkasteluun mainitakoon vain, että tri Willandin Suomen

maanviljelijäin velkaantumista koskevien, 1,798 tilaa käsittävien tilastojen mukaan oli aivan velattomia maanviljelijöitä 19.7 % kaikista viljelijöistä, alle 1,000 markkaa peltohehtaaria kohti velkaa olevia 16.2 %, 1,000—3,000 markkaa hehtaaria kohti velkaa olevia 29.7 %, 3,000—6,000 markkaa velkaa olevia 20.6 %, 6,000—10,000 markkaa velkaa olevia 9.7 % ja yli 10,000 markan velkaisia 4.1 % kaikista viljelijöistä. Saman tilaston mukaan olivat korkomenot peltohehtaaria kohti keskimäärin 234 mk., ollen nämä pientiloilla hiukan pienemmät kuin keskikokoisilla ja sitä suuremmilla tiloilla. Kaikkiaan saatiin tässä tutkimuksessa maatalouden velkamääräksi 5,920 miljoonaa markkaa ja velkojen osuudeksi maatilapääomista keskimäärin 12 %. Maatalouden velkojen keskikoroksi tuli tässä tutkimuksessa 8.5 %.

Velkaisten maanviljelijäin asemaa huonontavana tekijänä esiintyy tässä tilastossa erikoisesti se, että velat olivat enimmäkseen lyhytaikaisia ja korkeakorkoisia. Niinpä oli velkojen yhteissummasta vain 38.5 % kiinnitettyjä, 56.5 %:n ollessa kiinnittämättömiä. Vekselivelkoja oli 5 %. Tässä suhteessa pientilat olivat hyvin lähellä kaikkien tilojen keskilukua.

Samana tekijänä tutkimuksessa „Suomen pienviljelijäin taloudesta” osoittautui 20.2 % tiloista velattomiksi, 17 % alle 1,000 markkaa muunnettua viljelyshehtaaria kohti velkaa oleviksi, 30.2 % 1,000—3,000 markkaa, 18.6 % 3,000—6,000 markkaa, 9.3 % 6,000—10,000 markkaa ja

Fränti y. m.: Kalanviljelyslaitoksen rakentamisesta Paltamon kunnan Kivesjärven kylään.

Eduskunnalle.

Kainuun maakunta on vesistöistä rikas. Tästä johtuu, että sikäläisten asukkaiden yhtenä huomattavana tulolähteenä tähän asti on ollut ja edelleen tulee olemaan kalastus, jos vaan tästä elinkeinosta pidetään huolta sillä tavalla, että kalavesien tuottoa lisätään ja kehitetään.

Viimeksi mainittua seikkaa silmällä pitäen on ryhdytty toimenpiteisiin kalanviljelyslaitoksen rakentamiseksi Kainuuseen. Kajaanin maanviljelysseura on saanut lahjaksi tätä tarkoitusta varten noin 2 ha maa-alueen, joka sijaitsee Paltamon kunnan Kivesjärven kylässä Varisjoessa olevan Kotakosken alapuolella. Ammattimiesten laatimien kustannusarvioiden mukaisesti tämän kalanviljelyslaitoksen perustamis- ja rakentamiskustannukset nousevat 162,800 markkaan, josta lammikkojen ja vesijohdon osalle tulee 69,400 mk., rakennusten osalle 52,200 mk., hautomon kaluston osalle 11,930 mk., mädin hankintakaluston osalle 16,070 mk. ja yleisen kaluston osalle 13,200 mk.

Edellyttämällä, että Kajaanin maanvil-

jelysseuran kalatalousneuvojan tehtäviin sisällytetään kalanviljelyslaitoksen hoitaminen, nousevat sen vuotuiset hoito- ja kunnossapitokustannukset 16,500 markkaan.

Kalanviljelyslaitoksen piirustukset ja yksityiskohtaiset kustannusarviot ovat Kajaanin maanviljelysseuran hallussa.

Tämä kalanviljelyslaitos tulisi sijoittamaan vaikutusalueensa keskellä ja muuten liikenteellisessä suhteessa edullisella paikalla, sillä siitä olisi Hakasuon rautatiepysäkille noin 1½ km matka.

Koska kysymyksessä oleva kalanviljelyslaitos tuottaisi huomattavaa hyötyä kalastuselinkeinoon edistämiseksi Kainuussa, niin tähän nähden ja edellä esitettyyn nojaten ehdotamme eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus ottaisi vuoden 1935 tulo- ja menoarvioesitykseen 162,800 mk:n määrärahan kalanviljelyslaitoksen rakentamiseksi Paltamon kunnan Kivesjärven kylään.

A. Fränti.
Kusti Arffman.
M. O. Lahtela.

T. A. Janhonen.

Antti Meriläinen.
K. F. Lehtonen.
S. Salo.

4.7 % yli 10,000 markkaa hehtaaria kohti velkaa oleviksi. Enimmin velkaisia tässä tilastossa olivat pienimmät pikkutilalliset, joiden luotto kuitenkin on tuntuvalta osaltaan katsottava henkilöluoton luontoiseksi. Keskimääräiseksi koroksi tässä tilastossa osoittautui 7.4 %, tehden korko tilaa kohti keskimäärin 928 markkaa, sen 5—10 muunnettua viljelyshehtaaria käsittävillä tiloilla tehdessä 1,215 markkaa tilaa kohti. Viljelijäin maatilapääomista tekivät velat keskimäärin 11.2 % ja kokonaisvarallisuudesta keskimäärin 10.4 %. Pitkäaikaisen luoton osuus pientilain luotoista oli 35 %, lyhytaikaisen 65 %.

Tilastollisen päätoimiston tutkimuksien mukaan velkaantuneista maanviljelijöistä oli 10.0 %:lla 1,000 markkaa pienempi velka, 17.7 %:lla 1,000—3,000 markan velka, 12.5 %:lla 3,000—6,000 markan velka, 5.5 %:lla 6,000—10,000 markan velka ja 3.9 %:lla 10,000 markkaa suurempi velka peltoalan hehtaaria kohden. Maanviljelijäin varallisuuteen katsoen tultiin tässä tutkimuksessa siihen, että velka oli 10.7 %:lla kaikista tilastoon otetuista maanviljelijöistä enintään 10 % varoista, 14.4 %:lla 10—25 %, 12.7 %:lla 25—50 %, 7.9 %:lla 50—100 % ja 1.4 %:lla yli 100 % varoista.

Osuuskassojen keskuslainarahaston tutkimuksissa taas havaittiin, että

1) velattomia tai aivan vähän velkaisia oli n. 86,000 eli 40.4 %;

2) sellaisia enemmän velkaisia, jotka vielä voivat asiansa hoitaa n. 112,000 eli 53 %; sekä

3) velkojensa vuoksi sortumaisillaan olevia n. 14,000 eli 6.6 %. Samoin tultiin näissä tutkimuksissa siihen, että velattomien viljelijäin prosenttiosuus oli suurin suurempien tilojen ryhmässä, jossa se teki 54 % kaikista viljelmistä, kun taas sortumassa olevia oli näiden tilojen ryhmässä 4.7 %. Pientiloilla taas olivat vastaavat luvut 38 ja 7 %, ollen pienviljelijät siis tä-

män tilaston mukaan velkojensa suhteen huonoimmassa asemassa.

Tuorein tilasto, t. s. Pellervo-Seuran markkinatutkimuslaitoksen laatima tilasto ei ole vielä kokonaisuudessaan lopullisesti tarkistettu. Ennakkotietojen mukaan on laskelmat suoritettu 190 kunnasta jakaantuen nämä kunnat siten, että Etelä-Suomen alueen osalle (tri Willandtin maatalousjaoittelua käyttäen) tulee 17 kuntaa, Kaakkois-Suomen osalle 35, Sisä-Suomen osalle 50, Pohjanmaan osalle 43 ja Pohjois-Suomen osalle 45 kuntaa. Sanotuissa kunnissa on ollut velkaisia viljelijöitä — veroilmoitusten mukaan — kaikkiaan 37,328 ja velattomia 20,790, edellisten osuuden siis ollessa 64.2 %, jälkimmäisten 35.8 %. Velkaisten viljelijäin keskimääräinen velkaisuus tässä tilastossa on tiloilla, joiden metsämaan ala on alle 10 hehtaarin 24 %, 10—50 hehtaaria metsäalaa käsittävillä tiloilla 27 %, 50—100 hehtaarin tiloilla 29 %, 100—300 hehtaarin tiloilla 31 % ja yli 300 metsähehtaaria käsittävillä tiloilla 35 % omaisuuden arvosta, keskimääräisen velan kaikilla tiloilla tehdessä 29 % omaisuuden arvosta. Yli 50 % omaisuuden arvosta oli velkaa 11.6 %:lla kaikista velkaantuneista tiloista, jotka voitiin luokitella eri luokkiin omaisuuden ja velan keskinäisen suhteen perusteella.

Peltohehtaaria kohti vaihtelivat korkomenot tämän tilaston mukaan 212—260 markkaan, kaikkein suurimpien tilojen korkomenojen kuitenkin kohotessa korkeammiksi. Alle 100 hehtaaria metsämaata käsittävien tilojen korkorasitus on kaikissa kolmessa tilaryhmässä miltein tasan yhtä suuri korkomäärien vaihdellessa 212—221 markan tienoilla peltohehtaaria kohti. Keskimääräinen korko tämän tilaston mukaan on 7.8 %, pienimpien tilojen keskikoron ollessa 7.7 %.

Niinkuin edelläolevasta havaitaan, ovat maanviljelijäin velkasuhteita koskevat tilastot jossain määrin toisistaan poikkeavia,

eikä eri tilastojen suoranainen toisiinsa vertaileminen ole mahdollista. Yleisvaikutelmana tilastoista kuitenkin voinee sanoa, että noin 40 % kaikista maanviljelijöistä on joko kokonaan velattomia tai aivan vähävelkaisia. Noin 30 % tiloista näyttää lisäksi olevan siksi vähän velkaisia, että velkojen aiheuttamat rasitukset eivät niiden taloudellista asemaa erikoisemmin vaikeuta, varsinkaan sen jälkeen kun korkokanta maassamme on alkanut alentua. Lyhytaikaisten velkojen suuri osuus kuitenkin nähtävästi saattaa osan näistä tiloista vaikeampaan asemaan kuin niiden velkojen määrästä sinänsä voisi otaksua. Edelleen voi tilastoista otaksua lähes 20 % maamme maatiloista olevan runsasvelkaisia, velkamäärän ollessa 3,000—6,000 markkaa peltotehtaan kohti. Näiden tilojen asema riippuu muun varallisuuden osuudesta peltomaan-alaan verraten sekä toisaalta lyhytaikaisten lainojen osuudesta kaikista lainoista. Huomattava osa näistä tiloista epäilemättä on valtion hoitamien lainojen järjestelytoimenpiteiden tarpeessa. Lopuksi viittaavat tilastot siihen, että noin 10 % maatiloista on arveluttavasti velkaisia velkamäärän kohotessa yli 6,000 markan peltotehtaan kohti. Osalla näistäkin tiloista tosin voidaan asiat hoitaa tyydyttävästi ominkin neuvoin, nimittäin niissä tapauksissa, joissa tilojen metsävarat ovat suuret, tai missä velka tilojen pienyyden takia on luonteeltaan henkilövelkaa, joka huolimatta siitä, että se peltotehtaan kohti on korkea, voidaan tyydyttävästi hoitaa perheen jäsenten hankkimien henkilökohtaisten tulojen avulla.

Kuinka suuri osuus maamme maatalouksista todella on valtion välillisesti tai suoranaisesti hoitamien lainojen järjestelyjen tarpeessa, ei nykyisistä tilastoista ole suorastaan nähtävissä. Velkamäärien suuruuteen sekä lyhyt- ja pitkäaikaisten luottojen väliseen suhteeseen katsoen voi kuitenkin otaksua noin 10 % maatalouksista olleen

viimeisen tilaston keruuaikana tämänlaisten toimenpiteiden tarpeessa, tehden tilaluku siis noin 25,000, jos maamme maatilojen luku kokonaisuudessaan lasketaan 250,000:ksi. Tälle otaksuudelle antaa tukea m. m. se, että Oy. Maakiinteistöpankille ennätti vuoden 1933 loppuun mennessä jo tulla noin 14,500 vakauttamislaina-anomusta.

Vasta sivuutettuun vuoden vaihteeseen mennessä oli Oy. Maakiinteistöpankki kuitenkin myöntänyt lainoja vasta 4,800 viljelijälle, pankin arviomiesten hallussa sinä hetkenä oltua noin 1,500 anomusta. Kun sanottu pankki lisäksi on pakkohuutokautta ostanut noin 600 tilaa, tullen näiden ostojen yhteydessä myös viljelijäin velkasuhteet velkojansa kanssa järjestyksi, voidaan siis katsoa Oy. Maakiinteistöpankin toimesta viime ja tämän vuoden vaihteeseen mennessä yli 5,000 maanviljelijän saaneen velka-asiansa järjestykseen tai ainakin takeet sellaisesta. Lisäksi on mainittava, että asutushallitus viime vuoden aikana osti pakkohuutokautta 1,228 tilaa, tullen näidenkin ostojen yhteydessä kauppaan joutuneiden tilojen velat järjestyksi uudelle pohjalle. Kun tähän lisää, että asutustilojen hinnan maksuissa on järjestetty lykkäystä yli 2,000 tapauksessa ja vuotuismaksuissa yli 500 tapauksessa, sekä lisäksi hinnan ja vuotuismaksujen alennusta muutamassa sadassa tapauksessa, on siis katsottava lähes 10,000 viljelijän velka-asiat saadun joko järjestykseen tai järjestelyn alaiseksi sen jälkeen kuin viimeiset velkatilastot ovat kerätyt.

Ottamalla lähtökohdaksi aikaisemmin esitetty summittainen arvio vakauttamisen tarpeessa olevien tilojen luvusta voidaan katsoa vielä ainakin noin 15,000 maatilan olevan velkojen järjestelyn tarpeessa, ollen myös lykkäystä saaneiden asia järjestelyltään vielä tilapäishuoltoista. Maakiinteistöpankki tosin toimii jatkuvasti velkojen vakauttamiseksi, ja sillä on vielä yli

100 miljoonaa vakauttamistarkoitukseen käytettävissä olevia varoja. Myöskin asutushallituksen tilastot pakkohuutokautta tulevat edelleen velkojen järjestämistä palvelemaan. Kun kuitenkin maatalouden ylivelkaisuuskysymys kokonaisuudessaan olisi mahdollisimman pian ja viimeistään 2 vuoden kuluessa saatava pois päiväjärjestyksestä olisi välttämätöntä, että valtion taholta etukäteen varattaisiin vakauttamistarkoitukseen niin suuret määrät rahat, että edes varojen puuteuhka ei hetkeksikään pääsisi vakauttamistyön vauhtia hidastamaan.

Jo Maakiinteistöpankin johdonkin taholta on kiinnitetty huomiota siihen, että vakauttamislainain korko olisi alennettava 4 %:iin. Koron alentamisen puolesta puhuvatkin monet näkökohdat. Tämänlaisena on mainittava m. m. se, että asutushallitus vakauttaa nykyisin maanviljelijäin lainoja 4:kin prosentilla, joten siis näiden kahden asiallisesti valtion varoilla lainoja vakauttavien laitosten nykyinen korkotaso on erilainen. Kuitenkin tuntuu tarkoituksenmukaiselta, että korko alennetaan mainittuun prosenttiin vain sen kokoisilta tiloilta, jotka kooltaan rajoittuvat asutuslain määräämään asutustilojen maksimisuuruuden rajoihin.

Maakiinteistöpankin ohjesääntöjen mukaan voidaan pankin toiminta lainojen vakauttamiseksi ulottaa vain sellaisille tiloilta, joiden viljelijä perheineen saa tilalta pääasiallisen toimeentulonsa. Pankki on tätä säännöstä tulkinnut jossain määrin väljästi, m. m. vakauttamalla sellaisienkin tilojen velat, joiden viljelysala on vain parisen hehtaaria. Taajaväestön yhdyskuntain, kauppala- ja asutuskeskusten liepeillä olevien asuntotilallisten velkoja ei pankki sensijaan ole katsonut voivansa ottaa järjestääkseen, vaikka pankille on saapunut lukuisasti tämänlaisia tähtäviä anomuksia. Katsoen siihen, että tämänlaisien asuntotilojen omistajatkin ovat pula-

vuosina hyvin yleisesti joutuneet velkojensa hoitamisessa suuriin vaikeuksiin, olisi Oy. Maakiinteistöpankin toimintaa ulotettava myös näiden tilojen velkojen vakauttamiseen samoilla ehdoilla, joilla pankki vakauttaa pienviljelijäin velkoja.

Pienviljelijäin suureen velkaantumiseen on epäilemättä olennaisena syynä puutteellinen taloudenhoitotaito. Tämän vuoksi olisi paikallaan, että tilojen velkojen tultua vakautetuiksi samalla voitaisiin antaa edes pinnalliset ohjeet taloudellisempien menettelytapojen noudattamiseksi. Tämä kävisi mukavimmin päinsä siten, että lainojen vakauttamisen yhteydessä viljelijöille jaettaisiin ohjekirjasia, joiden avulla heille tarjottaisiin tärkeimpiä taloudenpuolia koskevia tietoja. Senvuoksi olisi tarpeellista, että Oy. Maakiinteistöpankki voisi käyttövaroistaan sijoittaa määrätyn summan tähän tarkoitukseen. Jo 100,000 markan summalla voitaisiin tässä suhteessa ilmeisesti päästä tyydyttäviin tuloksiin. Lainojen valtiolle tuottaman tappionvaaran väheneminen ilmeisesti hyvinkin korvaisi tuonlaisen uhrauksen.

Maanviljelijäin velkojen vakauttamista hidastaa suuresti se, että kiinnityksen ja kiinnityksessä tarvittavien asiakirjain saanti on nykyisin sekä hidasta että kallista. Niinpä tulevat esim. 5,000 markan summan vakauttamisessa tarvittavat asiakirjat asiamiespalkkioineen y. m. kuluineen nykyisin useimmiten maksamaan 500—600 markkaa eli siis usein 10 %, joskus enemmänkin vakautettavan lainan arvosta. Erikoista haittaa aiheuttaa se, että rasitustodistusten saanti kihlakunnantuomareilta vie hyvin yleisesti aikaa kuukausimääriä. Juuri kiinnityshankaluudet epäilemättä ovat olennaisena syynä siihen, että takuujärjestelmä meillä on kehittynyt niin pitkälle, kuin se on ollut ja on vielä nykyinkin. Tässä kosketellut epäkohdat olisi tarpeenmukaisella lainsäädännöllä poistettava viipymättä.

Edelläolevan perusteella ehdotamme kunnioittaen eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus valmistaisi ja Eduskunnalle antaisi esitykset

1) niin suurien rahamäärien varoamisesta Maakiinteistöpankki Oy:lle, että tämä voisi vakauttamisen tarpeessa olevat maatalouden velat vakauttaa viimeistään vuoden 1935 loppuun mentäessä;

2) Maakiinteistöpankki Oy:n toiminnan ulottamisesta myöskin asuntotilojen velkojen vakauttamiseen;

3) Maakiinteistöpankki Oy:n vakauttamien lainojen koron alenta-

misesta 4 %:iin kaikille sellaisille tiloille myönnettyistä lainoista, joiden pinta-alasuhteet eivät ylitä voimassaolevan lain asutustilojen ylimmäksi rajaksi määräämiä pinta-aloja;

4) puheenaolevan pankin oikeuttamisesta käyttämään enintään 100,000 markkaa maatalouden tärkeimpiä puolia koskevien opaskirjasten toimittamiseksi ja jakamiseksi vakauttamisen alaiseksi joutuneille pientilallisille;

5) toimenpiteistä kiinnitysasiakirjain saannin jouduttamiseksi ja näiden pienviljelijöille aiheuttamien kustannusten alentamiseksi.

Helsingissä, helmikuun 10 päivänä 1934.

Mauno Pekkala.
Antti Meriläinen.

Osk. Salonen.
H. Kääriäinen.

Otto Toivonen.

nuuden takia on luonteeltaan henkilövelkaa, joka huolimatta siitä, että se peltohehtaaria kohti on korkea, voidaan tyydyttävästi hoitaa perheen jäsenten hankkimien henkilökohtaisten tulojen avulla.

Kuinka suuri osuus maamme maataloudesta todella on valtion välillisesti tai suoraan hoitamien lainojen järjestelyjen tarpeessa, ei nykyisistä tilastoista ole suorastaan nähtävissä. Velkamäärien suuruuteen sekä lyhyt- ja pitkäaikaisten luottojen väliseen suhteeseen katsoen voi kuitenkin otaksua noin 10 % maatalouksista olleen

siis katsottava lähes 10,000 viljelijän velka-asiat saadun joko järjestykseen tai järjestelyn alaiseksi sen jälkeen kuin viimeiset velkatilastot ovat kerätyt.

Ottamalla lähtökohdaksi aikaisemmin esitetty summittainen arvio vakauttamisen tarpeessa olevien tilojen luvusta voidaan katsoa vielä ainakin noin 15,000 maatilaa olevan velkojen järjestelyn tarpeessa, ollen myös lykkäystä saaneiden asia järjestelyltään vielä tilapäisluontoista. Maakiinteistöpankki tosin toimii jatkuvasti velkojen vakauttamiseksi, ja sillä on vielä yli

Lähte 8 v. v. joulukuun 8/2 - 34

Bryggari y. m.: Kuntien myöntämien työttömyysavustusten jättämisestä takaisin perimättä.

Eduskunnalle.

Viidettä vuotta jatkunut taloudellinen lamakausi ja siitä johtunut laaja työttömyys on monessa suhteessa aiheuttanut ilman omaa syytään työttömiksi joutuneille työläisille ja heidän perheilleen suuria kärsimyksiä. Tämän vuoksi on paikallaan, että eduskunta kiireellisesti ottaisi harkittavakseen työttömyyden aiheuttamien seurausten lieventämisen.

Vaikka viralliset tilastonumerot osoittavat työttömyyden jonkin verran pienemmäksi kuin mitä se on todellisuudessa, niin ei kuitenkaan voida sanoa, että työttömyystilanne (asiallisesti) laajuudeltaan, vielä vähemmän laadultaan olisi lieventynyt viime vuodesta. Tosin m. m. metsätöitä on tänä talvena ollut tarjolla jonkin verran enemmän kuin viime talvena, mutta niissä maksetut palkat ovat kantaaltaan olleet sillä tasolla, etteivät työläiset niillä ole voineet kaikkialla saada edes itselleen riittävää toimeentuloa, puhumattakaan perheittensä elatuksesta. Kaupungeissa ja teollisuuskeskuksissa ovat työmahdollisuudet kuitenkin olleet varsin vähäiset. Kun lisäksi otetaan huomioon vuosikausia kestäneen yhtämittaisen työttömyyden vaikutus palkkatyöväen elinmahdollisuuksiin, on todettava, että yleinen köyhtyminen ja siitä johtuva kurjistuminen työväestön keskuudessa on yhä jatkunut. Perhe toisensa jälkeen on kulluttanut loppuun aikaisemmin ehkä kootut pienet säästövaransa, vähäiset talouskalut on ollut pakko muuttaa rahaksi ja lopulta on useissa tapauksissa ollut pakko jättää autioitunut koti ja lähteä mientäville.

Työttömien lukumäärä maassamme on talvikausittain vaihdellut n. 60—70,000 välillä. Näistä on töihin voitu sijoittaa vain n. 30—40 %. Ansiomahdollisuuksien vähenemisen on ollut pakko turvautua kuntien köyhäinhoidolta saatavaan apuun.

Paitsi sitä, että työttömäksi jääneet työläiset eivät ututterista ponnisteluistaan huolimatta ole onnistuneet hankkimaan elatustaan millään muulla tavalla kuin turvautumalla yhteiskunnan suoranaiseen apuun, eivät myöskään työssä olevat ole olleet jonkaan paremmassa asemassa. Sadat kunnat ovat joutuneet suorittamaan köyhäinapua sellaisillekin asukkaalleen, jotka ovat olleet ansiotyössä, mutta eivät ole palkkatuloillaan voineet elättää itseään ja perheitään. Näistä kunnista ei tosin ole käytettävissämme tarkkoja numerotietoja, mutta asiaa valaisee kuitenkin maan köyhäinhoitomien kehitys viime vuosina. Seuraava tilasto osoittaa, miten nämä menot ovat kehittyneet varsinkin vv. 1930—1931 (myöhäisempiä tilastoja ei ole saatavissa):

Köyhäinhoidon kokonaiskustannukset vuosina 1927—1931.

1927	250,190,659 mk.
1928	271,238,565 „
1929	301,421,264 „
1930	332,071,229 „
1931	362,657,088 „

Seuraava taulukko taas osoittaa köyhäinhoidon avunsaajien lukumäärän kehitystä:

palovakuutusmaksut olisi saatava kiinnitettyjen velkojen rinnalla etuoikeutetumpaan asemaan, on harkintakysymys. Tuntuu kuitenkin siltä, että siinä olisi paras ratkaisu se, että ne tulisivat saamaan etuoikeuden kahdelta edelliseltä ja siltä vuodelta, jona kiinnitetty omaisuus myydään, viime-mainitulta vuodelta edellisen vuoden määräisenä, ellei vielä silloin kannettava määrä ole tiedossa. Kaikk lain edellyttämine lisäyksineen.

Helsingissä helmikuun 12 päivänä 1934.

M. O. Lahtela.
Janne Koivuranta.
Kaapro Huittinen.
J. Takala.

Edellä esitettyyn viitaten kunnioittaen ehdotamme eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja aikanaan Eduskunnalle antaisi esityksen sellaiseksi laiksi tai lain muutokseksi, että kunnallisverot ja palovakuutusmaksut voidaan periä paremmalla etuoikeudella kuin kiinnitetyt saatavat.

Kusti Arffman.
Kaarlo Hänninen.
K. A. Lohi.
Lauri Kaijalainen.

joka huolimatta siitä, että se peltohehtaaria kohti on korkea, voidaan tyydyttävästi hoitaa perheen jäsenten hankkimien henkilökohtaisten tulojen avulla.

Kuinka suuri osuus maamme maatalouksista todella on valtion välillisesti tai suoranaisesti hoitamien lainojen järjestelyjen tarpeessa, ei nykyisistä tilastoista ole suorastaan nähtävissä. Velkamäärien suuruuteen sekä lyhyt- ja pitkäaikaisten luottojen väliseen suhteeseen katsoen voi kuitenkin otaksua noin 10 % maatalouksista olleen

velka-asiat saadun joko järjestykseen tai järjestelyn alaiseksi sen jälkeen kuin viimeiset velkatilastot ovat kerätyt.

Ottamalla lähtökohdaksi aikaisemmin esitetty summittainen arvio vakauttamisen tarpeessa olevien tilojen luvusta voidaan katsoa vielä ainakin noin 15,000 maatilan olevan velkojen järjestelyn tarpeessa, ollen myös lykkäystä saaneiden asia järjestelyltään vielä tilapäisluontoista. Maakiinteistöpankki tosin toimii jatkuvasti velkojen vakauttamiseksi, ja sillä on vielä yli

Avunsaajain luku vuosina 1927—1931.

	1927	1928	1929	1930	1931
rsinaiset avunsaajat (vuosiavustus vähintään 500 mk.)	86,909	87,461	94,012	104,419	122,926
istä sellaiset, joiden avuntarpeen syyksi on merkitty „työnpuute, työriita”	785	649	1,392	4,315	12,489
lapaiset avunsaajat (vuosiavustus alle 500 mk.)	27,844	26,301	31,011	38,261	59,780
	28,629	26,950	32,403	42,576	72,269

elvitykseksi edelläolevaan on huomauttava, että viralliselta taholta saatujen ojen mukaan nimikkeeseen „tilapäiset nsaaajat” kuuluu pääasiassa henkilöitä, e työttömyyden johdosta on myönnetty stuksia; yleisestä tavasta johtuu, että 500 mk. vuotuisen avustuksen saaneikohdalle ei merkitä avuntarpeen syytä. lläolevan taulukon perusteella voidaan ta se huolestuttava seikka, että jo v. oli työttömyyden ja alipalkkauksen si köyhäinapua nauttineiden lukumäärä n. 50—60,000 henkilöä kun työttösamaan aikaan oli n. 70—80,000 henkilöä.

n valitettavaa, että kahdelta viime delta ei vielä ole valmistunut koko ta käsittäviä tilastoja köyhäinhoitomenoista, mutta muutenkin on varmaa, että ri tänä ajanjaksoma sekä kokonaan työttöiden, että erikoisesti riittämättömän palkkon vuoksi köyhäinapua nauttineiden määrää on lisääntynyt huomattavasti. antuntijoilta saatujen tietojen mukaan n 1932 köyhäinhoitomenojen kokonaismäärä arvioitu n. 400 milj. markaksi. On ten huomautettava, että kyseeseen ei yksinomaan työttömyyden ja alipalkkon vuoksi myönnetty avustukset, vaan antaa työttömyys ja yleinen alipalkon lisäystä muihinkin köyhäinhoitomenoi- joten näitä on vaikea numerollisesti kaan arvioida.

ten työttömyys ja kohtuuttoman alhais-palkat yleensä vaikuttavat köyhäinhoitoiniin kaupungeissa, siitä antavat

eräät Helsingin kaupunkia koskevat numerotiedot sangen valaisevan kuvan.

V. 1932 oli Helsingin kaupungissa keskimäärin 13,500 henkilöä, jotka nauttivat köyhäinhoidon välitöntä avustusta, näistä 80 % työttömyyden ja alipalkkauksen johdosta.

V. 1933 joulukuussa oli avustettavien lukumäärä 11,965 henkilöä, niistä 72.7 % työttömyyden vuoksi avustusta nauttivia. Koko vuoden avustettavien määrästä oli työttömyyden ja alipalkkaisuuden vuoksi avustettavia kaikkiaan 74.6 %.

Edelleen on syytä esimerkin vuoksi mainita, että v. 1932 käsittää Kuopion läänissä työttömyyden vuoksi köyhäinhoitoavustuksina jaettujen varojen summa n. 50 % veronkannolla koottujen varojen kokonaismäärästä.

Tämän suuntaiseen kehitykseen on sangen ratkaisevasti vaikuttanut myöskin se, että ne kymmenettuhannet työläiset, jotka ovat joutuneet jatkuvasti elämään suoranaisen köyhäinhoidon varassa, eivät ole kyenneet täyttämään lain mukaan vaadittuja sitoumuksia, nimittäin määräaikoina suoritettavaa takaisin saamia avustuksia. Jos otetaan huomioon se hädänalainen asema, johon työläiset jatkuvan köyhtymisen ja kurjistumisen johdosta ovat joutuneet, on ilman muuta selvää, että ansio-työhön päästyäänkään eivät työläiset vielä pitkään aikaan kykene suorittamaan takaisin saamia avustuksia, koska heiltä pitkäaikaisen työttömyyden seurauksena ovat hävinneet sekä vaatteet, välttämättömät talous-

palovakuutusmaksut olisi saatava kiinnitettyjen velkojen rinnalla etuoikeutetumpaan asemaan, on harkintakysymys. Tuntuu kuitenkin siltä, että siinä olisi paras ratkaisu se, että ne tulisivat saamaan etuoikeuden kahdelta edelliseltä ja siltä vuodelta, jona kiinnitetty omaisuus myydään, viime-mainitulta vuodelta edellisen vuoden määräisenä, ellei vielä silloin kannettava määrä ole tiedossa. Kaikki lain edellyttämien lisäyksineen.

Edellä esitettyyn viitaten kunnioittaen ehdotamme eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja aikanaan Eduskunnalle antaisi esityksen sellaiseksi laiksi tai lain muutokseksi, että kunnallisverot ja palovakuutusmaksut voidaan perä paremmalla etuoikeudella kuin kiinnitetyt saatavat.

Helsingissä helmikuun 12 päivänä 1934.

M. O. Lahtela.

Kusti Arffman.

kalut että työkalut y. m. Edelleen on todettava, että nykyisin sekä valtion, kuntien että yksityisten töissä noudatettava nälkäpalkkapolitiikka tekee tällaiset köyhäinhoitoavustusten takaisinmaksut suorastaan mahdottomiksi, koska työssä olevat saavat muutoinkin kamppailla toimeentulonsa puolesta.

Huomioon on lisäksi otettava sekin, että tehokkaillakin ulosottotoimenpiteillä on useassa kunnassa saatu avustusta saaneilta työläisiltä takaisin perityksi enintään 20 % annetuista avustuksista, mikä summa menee suurelta osalta ulosottokustannuksiin. Näinollen ja kun avustusten takaisinperimistä ei ole pidettävä kuntien taloudel-

lisen aseman vuoksi välttämättömänä, mutta sensijaan työläisille erittäin haitallisena, olisi takaisin perimisestä luovuttava. Tämä ei käy kuitenkaan ilman lainsäädäntöä. Se olisi eduskunnan suoritettava.

Edelläesitetyn perusteella ehdotamme eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti laatisi ja jo kuluvan istuntokauden aikana Eduskunnalle antaisi esityksen laiksi, jonka mukaan kuntien työttömyyden ja riittämättömien palkkojen johdosta vähävaraisille myöntämien avustusten takaisin periminen jätettäisiin suorittamatta.

Helsingissä helmikuun 9 päivänä 1934.

T. Bryggari.
Kaarlo Harvala.
Jalmari Linna.
Väinö Tanner.
V. A. Komu.
Hugo Aattela.
M. Ampuja.
Aino Malkamäki.
Hilda Herrala.
M. S. Puittinen.
Reinh. Swentorjetski.
Elsa Metsäranta.
A. A. Lastu.
Aino Lehtokoski.
Otto Marttila.
Onni Hiltunen.
Kustaa Perho.
Valfrid Eskola.
D. B. Lindman.
J. F. Tolonen.
Aug. Syrjänen.
Väinö Sinisalo.
Paavo Aarniokoski.
Hilma Koivulahti-Lehto.
Antti Meriläinen.
Onni Mäkeläinen.
Pekka Kettunen.
Mauno Pekkala.

K. H. Wiik.
Johan Helo.
Osk. Reinikainen.
Aatto Sirén.
Akseli Kanerva.
Otto Toivonen.
Anni Huotari.
Albin Koponen.
Jalmari Väisänen.
Matti Turkia.
Alpo Lumme.
Hilja Pärssinen.
Emil Jokinen.
Toivo Halonen.
Matti Lepistö.
Isak Penttala.
Karl J. Wenman.
G. Lindström.
Alex Hämäläinen.
O. Peltonen.
Edv. Kujala.
Edv. Pesonen.
Niilo Pajunen.
J. E. Malmivuori.
A. J. Kosonen.
Jussi Lonkainen.
H. Kääriäinen.
Hannes Ryömä.

Urho Kulovaara.

n
ous
yön
iltti
ksi.
Ty
aus
ralta
Mut
rang
riitt
kaar
ole
pall
T

Liite 6 v. v. pöytäkirja 8/2-34

Kivisalo y. m.: Ehdotus laiksi minimipalkoista.

Eduskunnalle.

Kansakunnan kunnia ja menestys vaativat, että työntekijöille maksetaan sellaiset palkat, jotka riittävät ihmisarvoiseen toimeentuloon.

Alhaisista palkoista koituu työntekijöille ja heidän perheilleen tarpeettomia kärsimyksiä eivätkä ne ajanoloon ole hyödyksi kenellekään, päinvastoin kaikille onnettomuudeksi. Elinkustannuksiin riittämättömillä palkoilla aikaansaatu tuotanto ei vastaa tarkoitustaan, vaan koituu kansantaloudelliseksi tuhoksi. Suurten joukkojen ostovoima vähenee, liike-elämä tyrehtyy, kun tuottajat eivät saa riittävästi menekkiä tuotteilleen. Tuotantoa täytyy supistaa, josta johtuu yhä suurempi työttömyys, joka hävittää uhriensa ostokyvyn. Tästä liike-elämä yhä enemmän kärsii, tuottajat saavat yhä vähemmän menekkiä ja tuotantoa täytyy taas supistaa, josta työttömyys yhä lisääntyy j. n. e. Näin joudutaan kiertämään yhä ahtaammaksi supistuvaa taloudellisten vaikeuksien ympyrää, jota johdonmukaisesti jatkaen joudutaan kaiken tuotannon täydelliseen itsehäviöön.

Jo ennen pula-aikaa oli työväen palkkataso meillä niin alhainen, ettei siinä olisi ollut laskemisen varaa. Siitä huolimatta useimmat työnantajat ovat viime vuosina miltei rikollisella tavalla hyväksenne käyttäneet työntekijäin avuttomuutta alentamalla palkkoja 30—50 %, paikoin enemmänkin. Näin on tultu siihen, että työkykyisten, säännöllisesti työssä käyvien miesten palkat tuskin ovat riittäneet hei-

dän omaan elantonsa, joten kuntain on täytynyt elättää heidän perheitään.

Tällainen asiointi on kansakunnalle häpeäksi. Sillä on myös sen tulevaisuuteen nähden tuhoiset seuraukset. Niillä, joiden koko elämä on alati jatkuvaa toivotonta ponnistusta, välttämättömään aineellisten elintarpeiden saamiseksi, joita eivät sittenkään riittävästi saa, ei ole mitään henkisiä harrastuksia. Heiltä häviävät myös kaikki kansakunnan menestykselle suuriarvoiset hyveet, kuten yrittämis- ja säästämis halu y. m., jotavastoin laiskuus ja huliganismi lisääntyvät. Suurten joukkojen terveys tuhoutuu riittävän ravinnon puutteessa sekä muun kurjuuden vuoksi. Alituinen puute johtaa myös siveys- y. m. rikoksiin sekä kiihoittaa vihamielisyyteen kaikkea järjestettyä yhteiskuntaelämää kohtaan. Nämä kaikki yhdessä kalvavat yhteiskunnan perusteita niinkuin syöpä kalvaa uhrinsa elinvoimat.

Tällainen asiointi ei voi eikä saa jatkua; siihen täytyy saada muutos.

Tämän käsittävät jo laajat piirit työväen ulkopuolellakin. Niinpä esim. viime vuonna Sortavalassa pidetty Suomen huoltoväen kokous hyväksyi yksimielisesti esittelijäneuvos N. A. Mannion esityksestä päätöslauselman, jossa ensimmäisenä ja tärkeimpänä toimenpiteenä työttömyyden ja köyhäinhoitomenojen vähentämiseksi pidetään palkkojen korottaminen sellaisiksi, että perhe ilman köyhäinapua tulee toimeen miehen työansioilla. Samaa lukuisat sanomalehdet ovat myöhemmin yhä useam-

palovakuutusmaksut olisi saatava kiinnitettyjen velkojen rinnalla etuoikeutetumpaan asemaan, on harkintakysymys. Tuntuu kuitenkin siltä, että siinä olisi paras ratkaisu se, että ne tulisivat saamaan etuoikeuden kahdelta edelliseltä ja siltä vuodelta, jona kiinnitetty omaisuus myydään, viime mainitulta vuodelta edellisen vuoden määräisenä, ellei vielä silloin kannettava määrä ole tiedossa. Kaikki lain edellyttämien lisäyksineen.

Helsingissä helmikuun 12 päivänä 1934.

M. O. Lahtela.

Edellä esitettyyn viitaten kunnioittaen ehdotamme eduskunnan päätettäväksi toivomuksen,

että hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja aikanaan Eduskunnalle antaisi esityksen sellaiseksi laiksi tai lain muutokseksi, että kunnallisverot ja palovakuutusmaksut voidaan peria paremmalla etuoikeudella kuin kiinnitetyt saatavat.

Kusti Arffman.

Laki

velkojain oikeudesta ja etuudesta toistensa edellä maksun saamiseen konkurssiin luovutetusta omaisuudesta annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten, että 9 päivänä marraskuuta 1868 velkojain oikeudesta ja etuudesta toistensa edellä maksun saamiseen konkurssiin luovutetusta omaisuudesta annetun asetuksen 7 §, sellaisena kuin se viimeksi muutettuna on 17 päivänä heinäkuuta 1925 annetussa, sanotun asetuksen muuttamista koskevassa laissa, on kuuluva seuraavasti:

7 §.

Sen jälkeen on suoritettava, maaveroja lukuunottamatta, kuluva ja kolmen lähinnä edellisen vuoden valtion, kunnan ja kirkon verot, jotka kannetaan yleisissä veronkannoissa, niin myös mainitulta ajalta maksettavat valmisteverot. Sama oikeus kuin verolla on veron lisäyksellä, joka maksuvelvollisuuden laiminlyömisestä johdosta on siitä suoritettava. Samalla oikeudella kuin verot suoritettakoon samalta ajalta myöskin

17 päivänä heinäkuuta 1925 annetun työväen tapaturmavakuutuslain 25 §:ssä tarkoitettujen ryhmävakuutusten vakuutusmaksut sekä .. päivänäkuuta 19.. annetun sairausvakuutuslain mukaiset vakuutusmaksut.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 19..; älköön sitä kuitenkaan sovellettaako konkurssi- ja ulosottoasioissa, jotka sitä ennen on pantu vireille.

Helsingissä helmikuun 10 päivänä 1934.

Johan Helo.
Otto Toivonen.
Reinh. Swentorzetski.
Aino Malkamäki.
Mauno Pekkala.
Alex Hämäläinen.
Antti Meriläinen.
K. H. Wiik.

Osk. Salonen.
H. Kääriäinen.
Anni Huotari.
Kristian Lumijärvi.
Urho Kulovaara.
Aino Lehtokoski.
Matti Lepistö.
J. E. Malmivuori.

n tehostaneet. Ei liene ainoatakaan ouselämää tuntevaa henkilöä, joka ei yöntäisi, että palkkojen korottaminen on iltämätön nykyisestä pulasta pääsemiseksi.

Työvoima on kansakunnan kallein rikaus; se on hallitusmuotommein mukaan altakunnan erikoisessa suojeluksessa. Mutta käytännössä kotieläimen pitäjää rangaistaan ellei hän ole antanut sille riittävästi ruokaa, jotavastoin ei ainoatakaan työnantajaa ole rangaistu siitä, ettei ole maksanut työntekijöilleen sellaista palkkaa, joilla nämä voisivat elää.

Tapaturmien estämiseksi säädetään, että vaaralliset kohdat työpaikoilla ovat suojattavat sekä ettei työpäiväkään saa olla, ainakaan kaikilla aloilla, miten pitkä tahansa. Laki rankaisee myös sitä, joka pilaantuneita elintarpeita myymällä turmelee kansan terveyttä. Tälle ja muulle suojelulainsäädännölle on johdonmukaista jatkoa, ettei työnantajan sallita tuhota työntekijäin ja näiden perheenjäsenten terveyttä riittämättömillä palkoilla.

Kun laki määrää, että työläisvanhempi on elätettävä lapsensa, niin tulee sen myös määrätä, että heidän tulee saada työstään sellaiset palkat, että elatusvelvollisuuden täyttäminen on mahdollinen. Ilman riittävää palkkaa ei tällä velvollisuudella ole työläisiin nähden mitään merkitystä. Tämä höllentää perhesiteitä muissakin suhteissa.

Kun palkkatyö on niin laajalti käytännössä kuin se on ja kun palkoista suuressi riippuu koko kansakunnan taloudellinen ja henkinen kehitys, niin ei niiden suuruus voi olla yksinomaan työnantajan määrättävissä, vaan yhteiskunnalla on oikeus ja velvollisuuskin ryhtyä niitä säännöstelemään, milloin kansan yhteinen hyöty niin vaatii. Ikivanha sääntö: „työmies on palkkansa ansainnut“, on käsitettävä niin, että hän on ansainnut sellaisen palkan, jolla hän perheineen tulee toimeen.

Eduskunta on tulleilla ja monilla muilla

säädöksillä turvannut maanviljelijöille alimmat hinnat viljasta, voista, lihasta, juustosta j.n.e. Se on myös teollisuudenharjoittajille turvannut hyvät hinnat tuotteistaan. Mutta se ei ole ainoallakaan säädöksellä turvannut työntekijöille minkäänlaista alinta palkkatasoa. Tällainen menettely on ristiriitaista, se on työntekijöitä vastaan harjoitettua puolueellisuutta.

Tämän puolueellisuuden poistamiseksi ja muista edelläesitetyistä syistä on lailla säädettävä, että työntekijöille on maksettava ihmisarvoiseen toimeentuloon riittävät palkat. Tätä säädöstä valvomaan on jokaisessa kaupunki-, kauppala- ja maalaiskunnassa asetettava vastuunalainen toimielin, palkkalautakunta, joka tutkii toimipiirissään, jona on kunta, elintarpeiden hinnat sekä muut ihmisten toimeentuloon vaikuttavat asiat ja näin todettujen realiteettien perusteella päättää, määrääjäksi esim. vuodeksi kerrallaan, millaiset alimmat palkat mistäkin työstä ja minkälaisille työntekijöille on maksettava. Mikäli työpalkat on vakautettu työehtosopimuksilla tai muutoin ovat välttämättömiä alimpia palkkoja korkeammat, jäävät ne säännöstelyn ulkopuolelle.

Palkkalautakunta valitaan vuosittain tammikuun alussa. Siihen valitsevat työnantajain ja työntekijäin järjestöt kumpikin yhtä monta jäsentä ja varajäsentä, joiden lisäksi läänin maaherra nimittää yhden valtion edustajan ja hänelle varamiehen, joista ei kumpainkaan saa olla työnantaja tai työnantajasta riippuvainen. Kunnissa, joissa ei ole työntekijäin tai työnantajain järjestöjä, kokoontuvat asianomaiset kautta kunnan levitetyillä tiedoituksilla kutsuttuun kokoukseen, jossa valitsevat edustajansa ja näiden varajäsenet palkkalautakuntaan. Tällaisen kokouksen kutsuu maalla kunnanvaltuuston ja kaupungissa sekä kauppalassa kaupungin- tai kauppalanvaltuuston siihen valtuuttama henkilö.

Epätasaisuuksien välttämiseksi lähekkäin olevain tai muuten toisiinsa verrattavain

kuntien kesken tarkistaa ja vahvistaa palkkalautakunnan päätökset läänissä toimiva palkkalautakuntain ylilautakunta, jolla on oikeus välttämättömän tarpeen vaatiessa muuttaa palkkalautakunnan päätöksiä. Palkkalautakuntain ylilautakunta valitaan sekin vuodeksi kerrallaan tammi-kuun alusta. Siihen valitsevat läänissä toimivat työväen ja työnantajain järjestöt tai näiden keskusjärjestöt yhtä monta

jäsentä ja varajäsentä, joiden lisäksi valtioneuvosto nimittää yhden valtion edustajan ja hänelle varamiehen. Kumpainkaan näistä ei saa olla työnantaja tai työntekijä riippuvainen.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki minimipalkoista.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

1 §.

Jokaisen työnantajan, joka käyttää työssään muita henkilöitä kuin oman perheensä jäseniä, on maksettava työntekijöilleen sellaiset palkat, jotka riittävät heidän sekä heidän perheittensä toimeentuloon.

2 §.

Tämän lain 1 §:n noudattamista valvoaan asetetaan jokaisessa kaupunki-, kauppal- ja maalaiskunnassa palkkalautakunta, johon kuuluu vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta varajäsentä.

Palkkalautakunta valitaan vuosittain tammikuun alussa. Siihen valitsevat kunnassa toimivat työväen ja työnantajain järjestöt yhtä monta jäsentä ja varajäsentä, joiden lisäksi läänin maaherra nimittää yhden valtion edustajan ja varaedustajan, joista kumpainkaan ei saa olla työnantaja tai työntekijä riippuvainen.

Kunnissa, joissa ei ole työntekijäin tai työnantajain järjestöjä, valitsevat työntekijät ja työnantajat edustajansa ja näiden varaedustajat palkkalautakuntaan kumpaisetkin eri kokouksessa, jonka kutsuu koolle maalla kunnanvaltuuston ja kau-

pungissa tai kauppalassa kaupungin- tai kauppalanvaltuuston siihen valtuuttama henkilö.

3 §.

Palkkalautakunta kokoontuu ennen tammikuun loppua kokoukseen, jonka kutsuu koolle 2 §:ssä mainittu valtion edustaja tai hänelle esteen sattuessa varaedustaja. Siinä kokouksessa lautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin ja muut tarpeelliseksi katsomansa toimihenkilöt. Sihteeri voidaan valita lautakunnan ulkopuoleltakin, jos lautakunta niin päättää.

4 §.

Palkkalautakunta on päätösvaltainen kun yhtä monta, vähintään kaksi työntekijäin ja kaksi työnantajain edustajaa tai näiden varamiestä sekä valtion edustaja tai hänen varamiehensä ovat saapuvilla. Jos lautakunnan jäsen jää ilman päävää syytä pois kokouksesta, toimittamatta tilalleen varamiestä ja jos kokous sen vuoksi jää pitämättä, on hänen maksettava uuden kokouksen kustannukset ta-

osa niistä lautakunnan päätöksen mukaan

5 §.

Palkkalautakunta tutkii toimialueellaan, jona on kaupunki, kauppal- tai maalaiskunta, elintarpeiden hinnat eri vuoden aikoina sekä muut ihmisten toimeentuloon vaikuttavat asiat ja näiden tutkimusten perusteella määrää vuodeksi kerrallaan, millaiset alimmat palkat eri töissä ja erilaisille työntekijöille on maksettava. Tämän päätöksen palkkalautakunta tekee kunkin vuonna ennen maaliskuun loppua.

6 §.

Palkkalautakuntain päätökset tarkistaa ja vahvistaa huhtikuussa pitämässään kokouksessa läänissä toimiva palkkalautakuntain ylilautakunta, jolla on oikeus tehdä niihin välttämättömiksi katsomiaan muutoksia.

Palkkalautakuntain ylilautakuntaan valitsevat läänissä toimivat työväen ja työnantajain järjestöt tai näiden keskusjärjestöt kumpaisetkin yhtä monta vähintään kaksi jäsentä ja varajäsentä, joiden lisäksi valtioneuvosto nimittää yhden valtion edustajan ja hänelle varamiehen, joista kumainkaan ei saa olla työnantaja tai työnantajasta riippuvainen.

7 §.

Palkkalautakuntain ylilautakunnan 6 §:n 1 momentissa mainittu päätös tulee voimaan kahden viikon kuluttua sen yleisölle tiedoittamisesta ja on voimassa, kunnes sitä uudella palkkalautakuntain ylilautakunnan päätöksellä muutetaan.

Milloin tarpeelliseksi katsotaan, määrätään alimmat palkat uudellen lokakuussa ja vahvistetaan marraskuussa.

Palkkalautakuntain ylilautakunnan päätösvallasta on voimassa mitä tämän lain 5 §:ssä on palkkalautakunnan päätösvallasta säädetty.

8 §.

Mikäli työpalkat ovat vakautetut työsopimuksilla tai ovat tämän lain mu-

kaan säännösten mukaiset, jätetään ne tämän lain ulkopuolelle.

9 §.

Palkkalautakunnan kustannukset suoritetaan kunnan varoista ja on lautakunnan jäsenten kokouspalkkiosta voimassa mitä kunnanvaltuuston kokouspalkkiosta maalla sekä kaupunki- ja kauppalakunnissa kaupungin- ja kauppalanvaltuuston kokouspalkkiosta on säädetty. Sihteerin ja muiden toimihenkilöiden tehtävistä suoritetaan palkkiota päätöksen mukaan.

Palkkalautakuntain ylilautakunnan kustannukset suoritetaan valtion varoista.

10 §.

Työnantajaa, joka maksaa työntekijälleen pienempää palkkaa kuin tämän lain perusteella on määrätty, rangaistakoon kiristämisestä rikoslain 31 luvun 4 ja 7 §:n mukaan. Tämän lisäksi hänet veloitettakoon korvaamaan työntekijöille heiltä alitamansa erät kahdenkertaisina.

11 §.

Jos palkkalautakunta tai palkkalautakuntain ylilautakunta määrää palkat niin alhaisiksi, että työntekijäin työssä käydessään täytyy turvautua kunnalliseen köyhäinapuun, rangaistakoon niitä palkkalautakunnan tai palkkalautakuntain ylilautakunnan jäseniä, jotka tällaista päätöstä ovat kannattaneet niinkuin rangaistakoon virkamiestä virkarikoksesta. Lisäksi heidät veloitetaan korvaamaan kunnalle sen työntekijöille antamat avustukset kahdenkertaisina.

12 §.

Tämän lain noudattamista valvovat ammattitarkastajat apulaisineen kukin toimialueellaan. Tätä lakia vastaan tehdyistä rikkomuksista voidaan valittaa ammattitarkastajalle, jonka tulee saattaa rikkomusten tekijät edesvastuuseen.

13 §. Tarkemmat määräykset tämän lain so-
veltamisesta annetaan asetuksella.

14 §. Tämä laki tulee voimaan .. päivänä
.....kuuta 1934.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 1934.

Väinö Kivisalo.
Akseli Kanerva.
Väinö Sinisalo.
Frans Mustasilta.

Yrjö Räsänen.
Otto Toivonen.
Kustaa Perho.
Alpo Lumme.

Liite 7 v.v. päätök 8/2-34 Lulo

Sosiaalidemokraattisen Eduskuntaryhmän

Valmistusvaliokunnalle.

Pyydän luvan saada tehdä toivomusaloitteen kotiteollisuusoppilaitosten vähävaraisten oppilaiden oppilasavustuksien korottamiseksi ensi vuoden tulo- ja menoarviossa.

Perustelen aloitteen tekemistä lyhyesti. Kotiteollisuuskoulut muodostavat maaseudulla miltei ainoan ammattiopetusta antavan kouluryhmän. Niiden oppilaina pääasiassa on vähävarainen tai varaton työläis- ja pienviljelijäkotien nuoriso. Oppilasmäärät ovat v:sta 1930 lukien viime vuoteen enemmän kuin kahdenkertaistuneet, mutta vähävaraisten oppilaiden avustukset samaan aikaan supistuneet kaikkiaan 94,950 markasta 52,100 markkaan. Avustusmäärä oppilasta kohden oli viime vuonna keskimäärin 16 mk 72 penniä, kun esim. kansanopistojen vähävaraisille oppilaille^{avustus/} on laissa turvattu niin korkeaksi, että se on erimuotoisissa opistoissa 200 - 400 markkaa minimimäärältään jokaista, siis varakastakin oppilasta kohden. Tämä kuvaa ammattioppilaitosten syrjäytettyä asemaa. Olen saanut tietoja, että eräissä kotiteollisuuskouluissa viime syksynä täytyi lukuisten hakeneiden oppilaiden jättä koulusta pois, kun ei ollut toivoa pienestäkään avustuksesta.

Aloitteeni ponsi olisi seuraavan mukainen:

että hallitus ottaisi vuoden 1935 tulo- ja menoarvioesitykseensä korotetun määrärahan kotiteollisuusoppilaitosten vähävaraisten oppilaiden avustamiseksi.

Liilo Ranta

Lähte 8. V. V. joulukuun 8/2-34.

eduskunnalle.

Voimaassaolevassa, vuokra-alueiden lunastamisesta 15 päivänä lokakuuta 1913 annetussa laissa, siinä huolimatta, että siihen on myöhemmin tehty eräitä muutoksia, on monia maanvuokraajille epäedullisia heidän lunastusoikeuttaan rajoittavia määräyksiä. Valtion asettama Asutustoimintakomiteakin, joka viime vuonna on antanut mietintönsä asutusalainsäädännön uudelleen järjestämiseksi, on osaksi tähän asiaan kiinnittänyt huomiota. Komitea sanookin mietinnössään vuokramiehen lunastusoikeuden edellytyksenä olevan, että on vuokrasuhde olemassa hänen hallitsemastaan vuokra-alueesta ainakin päivänä, jolloin laki astui voimaan. Jos vuokrasuhde on alkanut mainitun päivän jälkeen tai on ennen sitä päivää päätynyt, ei vuokramiehellä ole lunastusoikeutta olemassa. Mäkitupalaisiin nähden on lisäksi olemassa sellainen ehto, että vuokramiehen, joka lunastusta vastii, on tullut aluetta hallita vähintään viisi vuotta ja tehdä lunastusvaatimuksensa lain voimaantullessa voimassa olevan vuokra-ajan kuluessa. Jos vuokra-alue on siirtynyt pois siitä mäkitupalaiselta joksikin lain voimaantullessa aluetta on hallinnut tai hänen rintaperillisiltään, ei lunastusoikeutta enää ole. Vuokralautakunta tai maanjako-oikeus voi vuokranantajan vaatimuksesta, käsitellessään kysymystä mäkitupa-alueen lunastamisesta kieltää lunastusoikeuden jos mäkitupa-alue sijaitsee sellaisella paikalla tai sen rakennukset tai olosuhteet ovat senlaatuisia ettei sen osaksi lunastaminen ole vuokramiehen vastaista hallinto-oikeutta sen määrittämisen tarkoitustaan vastaavaa.

Sen lisäksi, mitä komitea on mietinnössään maininnut, on tietäksemme mäkitupa-alueista lunastusoikeuden ulkopuolella vielä sellaisia

maan-

9

ista

si-

ta-

ja

-

vät

rk-

la

udel-

e

sä

t-

n

mäkitupa-alueet joiden haltijalla on asuntotontti maalla. Kun olosuhteet yleensä ovat sellaiset, että ne useinkin pakottavat mäkitupalaisen siirtymään toiselle paikkakunnalle toimeentulomahdollisuuksiaan etsimään, niin tämä useesti seuraa, että hän joutuu asumuksensa myynnin kautta toiselle luovuttamaan. Näin ollen mäkitupa-alueelta katosa lunastusoikeus ja niiden omistaja on pakotettu vuokra-ajannumpeen kuluttua joko myymään rakennuksensa tilan omistajalle tavallisesti paljon alle käyvän hinnan taikka ostamaan alueensa siitä hinnasta, minkä tilan omistaja suvaitsee siitä vastia. Muussa tapauksessa on ryhdyttävä kalliiksi käyvään rakennusten siirtämiseen toiselle tonttialueelle mikäli siitä on saatavissaan. Vuokraaja joutuu tällaisissa tapauksissa siis jotenkin tyydyttävästi maanomistajan miellyttämään alaiseksi.

Edelleen jätetty lunastusoikeuden ulkopuolelle voimassaolevien säännösten mukaan kaikki sellaiset vuokra-alueet, eli n.s. ulkopalstat, joilla ei ole olemassa rakennuksia tai jotka eivät sisälly torpan, lampuotitilan tai mäkitupa-alueen vuokrasopimukseen. Yleensä tällaisia vuokrasuhteita tietysti on olemassa huomattava määrä ja ovat ne syntyneet suuremmaksi osaksi siten, että vähävaraiset pienet ihmiset ovat saaneet maanomistajilta vuokrata näille kuuluvia takamalta joko kokonaan tai osaksi. Nämä alueet ovat monestikin olleet ne vuokralle annettavassa suhteessa, vämettä tai niihin verrattavaa maata jota sitten vuokraaja on alkanut raivata pelloksi tai niityksi. Tällaiset vuokrasuhteet ovatkin syntyneet jotenkin samalla tavalla ja samanlaisissa oloissa kuin varsinaisten torppien, lampuotitilojen ja mäkitupa-alueidenkin vuokrasuhteet. Kun vuokralaiset ovat useastikin hyvin paljon työtä vaativat maat pelloksi tai niityksi raivanneet ja kun heillä usein on lisäksi ollut kymmenien vuosien aikaiset hallinta- ja käyttöoikeudet näihin alueisiin, niin on kohtuutonta kieltää tällaisten alueiden haltijoilta lunastusoikeus.

Edellä mainittujen lisäksi ovat vielä lunastusoikeuden ulkopuolelle jätetty yhdistysten omistamien seuratalojen tonttialueet, joista on olemassa joko kirjalliset tai suulliset vuokrasopimukset. Nämä tonttialueet ovat yleensä verrattain pieniä, mutta sensijaan niille rakennettu huomattavan suuria kiinteistöjä, jotka vuokraan päätyttyä joudutaan suurin kustannuksin siirtämään pois taikkasirrettävinä myymään polkuhinnasta. Tästä aiheutuu yhdistyksil-

tään-

n 9

ista

si-

ta-

ja

l-

vät

rk-

ja

idel-

e

sä

t-

n